

אנגאנסען
ווערדען מיט 50 העללער
פער צוויימאל געשפאל-
טענע פעטיטעוילע בע-
רעכענט.
ביילאגען נאך איבער-
איינקאממען.
בריעפע אונד געלדזען-
דונגען זינד צו ריכטען
אן דיא
Redaction der
Jüdischen Volksstimme
Krakau, Grodgasse 62.

יידישע פאלקסשטיממע

אָנאָן פֿיר דיא אינטערעססען דעם יידישען פֿאלקעס.

ערשיינט אָם 5. 15. אונד 25. יעדעס מאָנאָטעם.

פֿראַנקטראַציאָן.
אִים אינלאַנדע:
גאנציהאריג — 8. קראנען
" 1/2 יאהריג — 4.
" 1/4 יאהריג — 2.50
אִים אויסלאַנדע:
גאנציהאריג — 10. פֿראַנק
" 1/2 יאהריג — 5.
" 1/4 יאהריג — 3.
פֿערטאָניע, קולטוסגעמיינ-
דען אונד קארפֿאָראַציאָנען
אום 1/3 בילליגער.

מאָטאָ: פֿאלקסשטיממע איזט גאָטטעסשטיממע!

Krakau, 25. Januar 1899.

העראויסגעבער אונד רעדאקטער: י. קרעפפעל.

קראקויא, י"ד שבט תרנ"ט.

מאנכען פֿעהלטרעט רעכטצייטיג איינצוזעהען אונד צו פֿערמיידען. מאן מוסס עס זיך דאן ניכט מעהר געפֿאללען לאססען, פֿאן נענגערשער זייטע אין כרוטאלער ווייזע דא-רויף אויפֿמערקזאם געמאכט צו ווערדען, וואס יעדענפֿאללס פֿיעל אונאנגענעהמער איזט.

דאז גילט ניכט בלאס פֿאן איינצעלנען פֿערוואנען; דאז גילט אויך פֿאן פארטייען, בעוועגונגען, יא פֿאן גאנצען פֿאלקערן. אויך איינע פארטייא זאלל שטעטס איהר איי-גענער שטרענגער ריכטער זיין, אום פֿעהלטרעטע פֿעהר-טען צו קאננען. אויך איין פֿאלק זאלל זיינע אייגענען אנשוואונגען אונד האנדלונגען שטעטס איינער קריטיק אונטערציעהען, אום מאנכען פֿעהלער צו פֿערמיידען אונד מאנכעס מאננעלהאפטע רעכטצייטיג אויסצובעססערן.

ווען דאז פֿאן אללען פֿאלקערן גילט, זא גילט עס אינס-בעזאנדערס פֿאן דעם יידישען פֿאלקע, וועלכעס רינגס אום זיך פֿאן זא פֿיעלען פֿיינדען אומגעבען איזט, דיא אימער איין וואהרעס זענענסעשרייא ערהעבען, ווען זיא ביא דען יודען אירגענדוועלכען פֿעהלער ענטדעקקען, ווען זיא דיעזעס איהנען פֿעהראססטען פֿאלקע עטוואס פֿאָרצו-ווערפען האבען. וויר זינד ישאן צוואר מיט דען פֿערליימ-דונגען אונד פֿעראינלימפֿפֿונגען געוואָהנט, דיעזע שעינערען אונד זאפֿיעל, וויא דען מאָנד דאז בעללען געוויסער הויז-טהיערע. אבער נור אינזאפֿערן, אלס דיעזע פֿאָרווירפֿע בלאס דער באָהאפט אונזערע פֿיינדע איהרע ענטשטע-הונג פֿערדאנקען. בערוהען זיא אבער אויף וואהרהייט, האבען וויר ווירקליך דיא מיסעטעהאטען בענאנגען, דיא מאן אונד פֿאָרווירפֿט — דאז שמערצט טיעף, דאז פֿער-אורזאכט אונזאגליכעס לייד אונד טיעפֿעס וועה. בעשאַמט שטעהען וויר דא, צור ערדע בליקקענד, וואָהרענד איבער אונזערען הייפטערן זיך איינע זאליצע פלוטה פֿאן בע-שימפֿפֿונגען אונד פֿעהראָהנונגען ערגיעססט... דאז מוסס אונד זאלל פֿערמיעדען ווערדען. "ובעת הרע מקרבך" שרייבט אונד דיא הייליגע שריפֿט פֿאָר. פֿיר דאז פֿערגע-הען איינעס אָדער אייניגער יודען וויר דאז געזאממט-יודענטהום פֿעראנטוואָרטליך געמאכט — פֿפֿליכט דעם גאנצען פֿאלקעס איזט עס דאהער דארויף צו אכטען, דאס זאלכע פֿערגעהען ניכט פֿאָרקאממען, אום איינען "חלול-השם" צו פֿערמיידען; אכגעזעהען דאפֿאן, דאס דעם פֿאלקע

אן דיא געהערטען לעזער!

דיעזע נוממער איזט דיא לעטצטע, וועלכע גראטים פֿערזענדעט ווירד. דיא פֿיערטע נוממער, וועלכע אָם 5. פֿעברואר ערשיינט, ווירד נור דעניעניגען צוגעזענדעט ווערדען, וועלכע דען פֿראַנק-מערציאָנסבעטראַג איינזענדען ווערדען.

דיא ערסטע נוממער דער מאָנאטשריפֿט "יערוואלעס" ערשיינט אָם 1. פֿעברואר אונד ווירד דען אכאָנגענטען דער "יידישען פֿאלקסשטיממע" גראטים צוגעשיקקט ווערדען.

דער הייטיגען נוממער ליענען אכאָנגעמענטס-ערקלאָ-רונגען אונד בעשטעללשיינע פֿיר אונזער בלאטט ביא, דערען מאן זיך געפֿאלליגסט בעדיענען מאָנע.

דיא רעדאקציאן אונד אדמיניסטראציאן.

זעלבסטקריטיק.

כל הנגעים אדם רואה חוץ מגופו עצמו.

I.

עס ניכט ניכטס שוועריגערעס אלס זעלבסט-קריטיק. דער מענטש שטעהט זיך זעלכער צו נאח, אום זיינע פֿעהלער בעמערקען צו קאננען, ער איזט צו עגא-איסטיש, אום זיא איינצוגעשטעהען. אונד דאך איזט ניכטס נאָטהווענדיגער, ניכטס הוילבריינגענדער, ניכטס זענענסרייכער אלס עבען זעלבסטקריטיק. זיין אייגענער ריכטער צו זיין, זיינע פֿעהלער זעלבסט איינצוגעשטעהען, וויא שווער דאז איזט, וועלכע איבערווינדונג דאז קאָסטעט, וועלכע פֿערוואַליכען אָפֿער דאז ערפֿאָרדערט — אבער וויא גוט אונד ניטצליך דאז איזט, וויא וואָהל דאז טהוט, וויא אנ-גענעהם דאז בעריהרט! נאָדעלשטיבע פֿאן פֿרעמדער האנד זינד שמערצליכער אלס מעסערשטיבע פֿאן אייגענער. אונטערציעהט מאן זיינע אייגענען האנדלונגען איינער שטרענגען, אָבעקטיווען קריטיק, דא פֿינדעט מאן אללצו-אָפט פֿעראַנלאַססונג, מאַנכען פֿעהלער צו פֿערבעססערן,

ווינשען איבריג. — יעדער שטאנד האט זיינע אויסוויכסע, בייא אונז ניכט עס אבער דער אויסוויכסע אללזופיעל, אויף וועלכע וויר נאך צוריקקאממען ווערדען. אללערדינגס מאנעלט עס דען גאליזישען יודען אן מאכט אינד בעפונגסס, איינצעלנע אינדיווידוען פאן איהרעם רובלאזען טרייבען אבצוהאלטען. דאך בייא ענערנישעם איינטרעטען אונד בייא גוטעם וויללען ליעססע זיך פיעלעס גינסטיגער געשטאלטען. עס ווארע דיעס איין פערדיענסט אום גאר מאנכע פערזאנען אונד שטאנדע, איין אונפער-גאנגליכעס פערדיענסט אבער אום דאז געזאממטורענטהום.

דער אסטערייכיש-אונגארישע אויסגלייך אונד דיא יודען.

III.

אסטערייך איזט איין פאליגלאטער (פיעלשפראכיגער) שטאט; פיעלע נאציאנאליטאטען בילדען דעסכען בע-פאלקערונג אונד עבענוא פיעלע שפראכען אונד דיאלעקטע ווערדען געשפראכען. אום דען שטאט איינהייטליך צו ארגאניזירען אונד צענטראליסטיש פערזאנלעך צו קאננען, ווארדע זייטענס דער רעגירונגן אס ענדע דעס 18 אונד פאסט ביז אין דער מיטע דעס 19 יארהונדערטס דאז מענשענמאגליכסטע אנגעווענדעט, דיא איינצעלנע קראנלאנדער צו גערמאניזירען. דיא סלאווען אונד איטאליענער זעמטען דיעזען גערמאניזאצאנספערזוכען איינען צאָהען, אונאיבערווינדליכען ווידערשטאנד ענטגעגען. דיא פערזוכע זינד מיסלונגען, דיא דייטשע שפראכע אלס שטאטס-שפראכע ווירד אימער מעהר פערדראגנט, דער איינפלוסס דער דייטשען געשמאלערט אונד זיא זעלכסט געשוואכט; יא, דיא דייטשען בעהויפטען יעמט, איינען פערזווייף-לונגסאמפף צו פיהרען, אום איהרע זייטענס דער סלאווען בעדראָהטען פאָזיציאנען בעהויפטען צו קאננען. זא שטעהען דיא דינגע יעמט; פריהער וואר עס אללערדינגס אנדערס. לאנגע גענוג האבען דיא דייטשען ווירקליך אייגע פארהערשאפט אין אסטערייך אויסגעאיכט אונד וועגן דיא גערמאניזאצאנספערזוכע בייא אללען אנדערען נאציאנאליטאטען ניכט בעזאנדערס פרוכטבאר ווארען, בעציגליך דער יודען האטטען זיא גראסען ער-פאלג. ניכט דיא דייטשען קאלאניען אין גאליציען אונד אנדערסווא האבען דען דייטשען איינפלוסס געשטארקט, אָנדרען — דאז איזט איינע פֿעסטשטעהענדע טהאטזאכע — דיא יודען. מאן ברויכט נור איינען בליק אויף דיא בוקאווינא צו ווערפֿען. נור מיט הילפֿע דער יודען ווארדע דיעזע פראווינץ גערמאניזירט, דען ווירקליכע דייטשען גיכט עס דאָרט בלוטזעניג. דיא יודען אלזא ערוועזען זיך פֿיר דיא גערמאניזאצאנספערזוכע זעהר עמפֿאנגליך. ניכט דאָרט, ווייל עטווא דיא יודען איינע בעזאנדערע פֿאָר-ליעבע פֿיר דיא דייטשען האטטען. דער גרונד היעפֿיר איזט איין גאנץ אנדערער אונד לייכט בעגרייפֿליכער. בעציגליך דער שפראכע האטטען דיא יודען גאר קיינע אורזאכע, זיך דער דייטשען צו ווידערזעצען, דא דאך דיעזעלכע דעס פֿאן איהנען געשפראכענען זשארגאן אס נאכסטען קאס. דיא דייטשע קולטור, דיא דייטשע ליטעראטור, דיא דאמאלס בערייטס האָכענטוויקקעלט ווארען, האטטען איהרערווייטס פֿיר דיא יודען פיעל פֿערלאַקקענדעס, וואָגענען בייא דען אסטערייכישען סלאווען פֿאן קולטור ניכט פיעל צו מער-קען וואר. שיללער אונד גאטהע ווארען אים מונדע דער יידישען יינגלינגע, דיא אים פֿערבאָרגענען איהרען וויס-

עלכט אין דיעזעס פאללע פיעלע קראנקונגען ערשפארט בלייבען ווירדען.

דיא גאליזישען יודען ווערדען וואָהל אס מייסטען פֿאן אללען אנדערען יודען בעשימפֿט אונד פֿעראונגלימפֿט, בעשאַמענדערווייזע ניכט בלאָס פֿאן איהרען ניכטידי-שען פֿיינדען — אויך דער דייטשע, דער אונגארישע יודע בליקט אויף זיינע ברידער אויס גאליציען מיט גערינג-שאַטצונג, וועגן ניכט גאר מיט פֿעראכטונג. וויר וויסען עס וואָהל, דאָס — עבייא גאר מאנכעס פֿאראורטהייל אים שפיעלע זייא, דיא גאליזישען יודען זינד ניכט פיעל אָרגער אלס איהרע גלויבענסגענאָסען אין דען אנדערען לאַנדערן, אונד וועגן זיא אויף מאנכער שטופֿע גיעדריגער שטעהען, זא איזט דיעס נור דער אונגונסט דער פֿערהאָלטניססע צו-צושרייבען. אבער דער וואַהרהייט געמאָסס מוסס מאן געשמעהען, דאָס דיא גאליזישען יודען גאר מאנכע פֿעה-לער בענעהען, דיא פֿערמיערען ווערדען זאָללען אונד מיססען.

ווייזען וויר צונאכט אויף דען וואָכער היין. אללער-דינגס וואָללען וויר דאָריבער ניכט פיעל וואָרטע פֿערליערען. דיעזעס טהעמא איזט בערייטס אללצואָפֿט ערשאַפֿפֿענד בע-שפראכען אונד בעלייכטעט וואָרדען. מאן ברויכט נור אויף דער טהאטזאכע הינצואווייזען, דאָס וואָהרענד אין גאליציען דיא יודען 12% דער געזאממטבעפֿאלקערונג בילדען, זיא בייא דען פֿעראורטהיילונגען וועגען וואָכער — איינער יינגסט ערשינענען סטאטיסטיק צופֿאָלגע — איינען פיעל הא-הערען פערצענטזאטץ אבגעבען. יא, וויר ערוואָהנען עס היער אויסדריקקליך, ביים קרייזגעריכטע רוזשעו בע-ציפֿערט זיך דיא צאָהל דער אין דען לעמטען 10 יאה-דען וועגען וואָכער פֿעראורטהיילטען יודען 85% (זאנע אונד שרייבע: פֿינפֿאונדאכטציג פער-צענט), וואָהרענד פֿאן ניכטיודען בלאָס 15% פערצענט פֿעראורטהיילט ווארדען. ציפֿערן פֿיהרען בעקאננטליך איינע גאר בערעדטע שפראכע, אונד דיא שפראכע דיעזער ציפֿערן געללט אונז אין דען אָהרען וויא דאז געלייטע פֿאן שטורמגלאַקקען. וויר וואָהנען בערייטס דען וויטהעג-דען פֿיינד אויף אונז לאָשטירמען צו זעהען, אום אן דיא געזאממטע יודענשאַפֿט וועגען דעם רובלאָזען פֿאָרגעהען דיעזער לייטע ראכע צו געהמען.

אס מאָנאט יוני דיעזעס יאהרעס וואָלל אין לאַנדאָן איין קאָנגרעסס געגען דען מאַדכענהאנדעל שטאטפֿינדען. וועלכע וואַהרהייטען ווערדען וויר דא צו האָרען בעקאממען? — וויא וויר ערפֿאהרען האבען, פלאנען אויך דיא „בני-ברית“ — לאָשען אין דייטשלאַנד איינע אקציאָן געגען דען מאַדכענהאנדעל, דער אנגעבליך צומייסט פֿאן גאליזישען יודען אונד מיט גאליזישען מאַדכען בעטריעבען ווירד. איין הערר אויס פֿראַנקפֿורט אס מאין, דער אונז פֿאָריגע וואָכע בעזוכט האט, פֿראַנטע אונז אים פֿערטרויען, אָב עס וואַהר איזט, דאָס אין גאליציען דיא יידישען מיטטער זעלכסט איהרע קינדער דער שאַנדע צופֿיהרען. זא וויא נאָמליך אין דייטשלאַנד דיא אַנזוכט פֿערברייטעט. וויר וויסען צוואַר, דא היער פיעל, גאר צו פיעל איבערטריעבען ווירד; געשמעהען אבער מוסס מאן, דאָס דאך עטוואַס וואַהרעס דאָראן איזט...

עס איזט איינע טהאטזאכע, דאָס דיא יודען גאלי-ציענס נור אויף דען האַנדעל אנגעוויזען זינד, דא איהנען יעדע אנדערע ערווערבסקוועללע פֿערשלאָסען איזט. אבער דיא אַרט אונד ווייזע, וויא היער האַנדעלסגעשאַפֿטע ער-אָפֿפֿנעט אונד אויפֿגעגעבען ווערדען, לאָססט פיעלעס צו

פאָרס אונד ווייזע צו בעטרייבען. זיא בעדיענטען זיך נור דער יודען אלס ביענעלהאלטער, אוב דען זאמטעל צו עררייכען. קוים זאססען זיא אָבען, בעדאנקטען זיא זיך מיט אייניגען טיכטיגען פייטשענהעכען.... „דער מאָהר האט ויינע שולדיגקייט געמאָהן, דער מאָהר קאָנן געהען. מאָן זעהע נור דיא פֿערהאַלטניססע אין דער בוקאָווינאַ, ברין, טראַפּוּיא אונד אנדערער פֿאָן דער זאָגענאָנטען „סלאַווישען האָבֿעלֿוטה“ בערהאַטען שטאַרטע אָן. אַלליין, אויך דער נונמעהריגע אַנשלוסס דער יודען אָן דיא סלאַווען האט איהנען וועניג געהאַלפֿען. אין דען אויגען דער טשעכען ווערדען זיא אימער נאָך אלס האַנדלאַנגער דער דייטשען אַנגעזעהען אונד ביא יעדער געלענענהייט מיט דענועלכען אין איינען טאָפֿף געוואָרפֿען. דען דייטשען זינד זיא אַלזאָ ניכט גענוג פֿערהאַלטליך, פֿאָן דען טשעכען ווערדען זיא אלס דייטשען אַנגעזעהען... פֿרייליך, ווענען עס צו וואַהלען קאָממט, דאָנן ווירד ביידערווייטס אום דיא יידישען שטיממען געבוהלט.

ניכט פֿיעל בעססער זעהט עס אין גאַליציען אויס. אויך היער ווערדען דיא יודען גאר מאַנכמאל אלס „גער-מאַניזירענדעס עלעמענט“ פֿערשריען, טראַטץ אַללער איהרער בעמיהונגען, איהר פֿאַלענטהום צו דאָקומענטירען. דיא אים לאַנדע העררשענדע פֿארטייא בעדיענט זיך איהרער פֿאַרציגליך צו וואַהלמאַכניגאַציאָנען, זאָנסט פֿינדען זיא אין איהרען אויגען קיינע גנאָדע. ערקיהנען זיך היע אונד דא דיא יודען איינעס וואַהלבעצירקעס, איינען דעם צענטראַל-וואַהלקאָמיטע מיססליעביגען קאָנדידאטען איהרע שטימ-מען צו געבען, דאָנן בלייבען דיא פֿאַלגען ניכט אויס. עס גיבט שאַן מיטטעל גענוג, דען יודען דיעזען אייגענויגן אויסצוטרייבען. אַנדערערווייטס האַבען זיא דורך דיא וואַהלען דען האַסס דער רוסישען אַרמיי אַרומגעבן, וועלכע זיא אלס האַנדלאַנגער דער פֿאַלען אונד זאָמיט אלס מיט-בעטהייליגטע אָן דער אונטערדריקקונג דער רוסישען בעטראַכטען. עס איזט וויעדער דיעזעלכע געשיכטע וויא אין באַהמען: דען פֿאַלען ניכט גענוג פֿערהאַלטליך, פֿאָן דען רוסישען אלס פֿאַלען פֿערשריען — פֿירוואַהר! דער אַססימילאַציאָנסגעדאַנקע קאָננטע ניכט דראַסטישער „אַד אַבזורדום“ געפֿיהרט ווערדען! דאָ ריכטיגסטע וואַרע דאָך, זיך אלס יודען, אלס יידישע נאַציאָן, צו בעקענען. דאָ דירפֿטע צוגאַבסט דער וואַהרהייט ענטשפּרעכען אונד דאָנן פֿאַר טרויריגען ערפֿאַהרונגען אונד ענטשטישונגען בע-וואַהרען. (פֿאַרטעטצונג פֿאַלגט.)

בריעף אויס רוססלאַנד.

בריעף אויס דעם רוססישען רייכע זינד הייטע אין דען יידישען בלאַטטערן זעלטענער געוואָרדען. דיא צייטען, דא פֿאַסט יעדע יידישע צייטונג איינע שטאַנדיגע רובֿיק „צור לאַנד דער יודען אין רוססלאַנד“ האַטטע, וועלכע אין יעדער נומער הערצצערדייסענדע בעדיכטע אונד שילדערונגען איבער דאָ שרעקליכע עלענד דער פֿערהאַלטען אונד פֿאָן אַרט צו אַרט געיאָגטען רוססישען יודען ענטהעלט, זינד גליקליך ליכערווייזע פֿאַראַיבער. דיא לאַנד דער רוססישען יודען האט זיך צוואַר ניכט פֿיעל בעססער געשטאַלטעט, יעדאָך אים הינבליקען צו דען פֿערהאַלטניססען אין דען אַכטיגער אונד אַנפֿאַנגס דער נייציגער יאהרע איזט דיעזעלכע בעדייטענד גינסטיגער. אים אַללגעמיינען פֿאַללט עס הייטע אונגעמיין שווער, איבער דיא לאַנד דער רוססישען יודענשאַפֿט אין אַרט הייל צו פֿאַללען. וועדער דיא האַפֿטונגען נאָך דיא בעפֿיר-טונגען, דיא אָן דעם רעגירונגסאַנטריטעט דעם קאָזערס ניקאָלויס II. געקניפֿט אונד געהעגט וואַרדען, זינד אין ערפֿיללונג געגאָנגען. דיא אַפֿטימסטען זאָוואַהל, אלס אויך דיא פעסימיסטען האַבען ניכט רעכט

סענסדורסט שטיללטען, גאר געלייפֿיגע נאָמען, וואַהרענד צום ביישפּיעל מיצקיעוויטש איהנען פֿאַלליג אונבעקאַנט וואַר, עכענוץ וויא איינעם גראַססען טהיילע דער פֿאַלען זעלבסט. עס איזט לייכט בעגרייפֿליך, דאס אַלל דיעס אויך אויף דיא פֿאַליטישע האַלטונג דער יודען — אינזאַפֿערן אין דער פֿאַרמאַרצליכען צייט פֿאָן איינער זאָלכען דיא רעדע זיין קאָנן — פֿאָן איינפֿלוסס וואַר, אונד זיא שטעללטען זיך גאַנץ אויף זייטע דער דייטשען. אלס דאָנן ביא בעניגן דער קאָנסטיטוציאָנעללען אַרא דיא דייטשען דיא פֿאַהנע דעם ליבעראַליזמוס ענטפֿאַלטעטען, ערהאַפֿט-טען דיא יודען מיט הילפֿע דערוועלכען איהרע עמאַנצי-פֿאַציאָן צו ערלאַנגען, דענן דייטש אונד ליבעראַל גאַלט אין דען פֿינפֿציגער אונד זעכציגער יאהרען אלס איינעם אונד דאָסזעלבע, וואַהרענד ביישפּיעלסווייזע אים העררע-הויע דיא פֿאַליטישען מיטגליעדער דעסעלכען זיך געגען דיא יודענעמאַניפֿאַציאָן אויכגעשפּראַכען האַבען. דיעס אונד פֿיעל אַהנליכעס איזט דער גרונד דאָפֿיר, דאס דיא יודען צו בעניגן דעם קאָנסטיטוציאָנאַליזמוס אין אַסטערייך האַנד אין האַנד מיט דען דייטשליכעראַלען גינגען אונד זעלבסט דיא יידישען אַבגעאָרדנעטען אום גאַליציען — אונטער אנדערעם דר. מיועס, דר. האַניגסמאַן, קאַליר א.ו.ו. — האַבען זיך דען דייטשליכעראַלען אַנ-געשלאָסען.

באַלד יעדאָך אַנדערטע זיך דיא לאַנד. דאָ קראַפֿט-פֿאַללע ערוואַכען דעם נאַציאָנאַלען בעוואָוסטזינס ביא דען סלאַווישען פֿאַלקערן אַסטערייכס איכטע אויך אויף דיא יודען איינע נאַכהאַלטיגע ווירקונג אויס. אים קאָמפֿע דער פֿאַלען אונד טשעכען געגען דיא דייטשען קאָננטען אונד דורפֿטען דיא יודען גאַליציענס אונד באַהמענס זיך ניכט גאַנץ אויף זייטע דער דייטשען שלאַגען. דיא יינגערע יידישע גענעראַציאָן, דיא אין פֿאַליטישען אונד טשעכישען שולען אונטערריכט גענאָססען האט, דענקטע אונד פֿיהלטע פֿאַליטישע רעשפּעקטיווע טשעכיש. דאָ צו קאָם נאָך, דאס דיא סלאַווען צור העררשאַפֿט געלאַנגטען אונד דיא דייטשען אין דיא אַפֿפּאָזיציאָן טראַטען — דער בעוואַהרטע פֿאַ-טריאַטיומוס דער יודען ליעכט עס ניכט צו, דאס זיך יידישע אַבגעאָרדנעטע אויס גאַליציען דען דייטשען אַנשליעססען זאָללען, אום דיא „קאָזערליכע רעגירונג“ צו בעקאָמפֿען. אַבגעזעהען דאָפֿאָן, דאס דיא מאַכטהאַבער אין דען איי-נעלנען לאַנדערן איהרערווייטס עס ניכט אָן געניגענד שטאַרקעם דרוק פֿעהלען ליעססען, דיא יודען צום אַבפֿאַללע פֿאָן דען דייטשען צו בעוועגען; דאָ שיקאָוואַל דער שטאַרט בראַד יאָזט דער עקלאַטאַנטעכטע בעווייז היעפֿיר.

זאָ מוססטע דענן איין אומשוואַונג איינטרעטען. דיא יודען גאַליציענס לאַזטען איהרע פֿערבינדונגען מיט דען דייטשען גאַנץ אויף אונד דיא יידישען אַבגעאָרדנעטען טראַטען דעם פֿאַלענקלוב ביא. אויך איין גראַססער טהייל דער יודען באַהמענס, שפּעציעלל דיעניגען אין דען טשעכישען בעצירקען, שלאָסס זיך נון דען טשעכען אָן. בלאָס דיא יודען דער בוקאָווינאַ בליעכען דען דייטשען טרייא.

אַב עס פֿאַליטיש קלוג וואַר, דאס דיא יודען זיך צוערסט גאַנץ דען דייטשען אַנגעשלאָסען האַבען, דאָ צו בעאורטהיילען איזט היער ניכט דער ריכטיגע אַרט. איינעם זייא היער קאָנסטאַטירט: דיא ערפֿאַהרונג צייגטע, דאס דיא דייטשען דאָך ניכט זאָ יודענפֿריינדליך וואַרען, וויא זיא זיך אויסגאַבען; איהרע קולטור הינדערטע זיא ניכט דאָראַן, דיא אַנטיסעמיטישע העמטצע אין דער רידעסטען

צו בעגליקען — וואו זאל עס דען מאגליך זיין, דאס איז רייכע דיעזעס פריעדנספריסטען אייניגע מיליאנען טרייע אונד לאזאלע אונטערטאנען אונטער מיטעלאטערישען אויסנאחמסגעזעצן לעבען זאלען? עמפאנדעט דער צאר דאז בעדייטונגס, פיר דאז וואהל דער מענשהייט צו ווירקען, וואס קאנטע איהם נאכהער ליענען, אלס דיא בעגליקען זייער אייגענען אונטערטאנען? ברויט ער אן דיא מיטעלאטע דער מאכטע צו אפפערלירען, אום איין גראסעס ווערק פאללצוברינגען, ווען ער איין אייגענער פערזאן איין זאלכעס אין דעם ווארטעס עדעלסטער בעדייטונג פאללבריינגען קאנן? וואו דיא לאנגוועריגען אונד שווערפאלליגען קאנפערענצען, ווען זיין איינציגער פערערשטריך גענוגען ווירדע, אייניגען מיליאנען מענשען זא- צוואנען איהרע מענשענרעכטע וועדערצוגעבען? —

זא ארגומענטירטען דיא יודען רוסלאנדס, זיכערליך עבענזא אויך דיא יודען אללער לאנדער. לידער איז דאז נישט דער פאלל, וועניגסטענס ביז הייטע, וואהערנד אים רוסשישען מיניסטעריאום דעם אייססערן אן דער פערשטעללונג דער טאנעסארדונג פיר דיא פרייע דענסקאנפערענץ געארבייטעט ווירד, ווערדען אין דעם אנדערען מיני- סטערען געזעצטע געשאפפן, דיא נישט אימער צו גונסטען דער יודען זינד, "צוויי זעלען וואהנען אין דייער ברוסט" — קאנטע מאן דא דער רוסשישען רעגירונג צורופען.

אים מיניסטעריאום דעם איינערן ווירד יעטצט איין נייעס געזעטן בעגיגליך נאטוראלאזיצאן פערעמדע אונטערטאנען אויסגעארבייטעט, יודען ווערדען פאן פארנהערין אויסגעשלאסען זיין.

אים מיניסטעריאום פיר פאלקסערציעהונג ווירד איין נייעס פענסאנסגעזעטן פיר לעהרער אויסגעארבייטעט, דעמאך זאלען דיא זאגען דער לעהרער אונגעטעלליך אין דעם שטאטסמינאזיען אויפ- גענאמען ווערדען, קינדער יידישער לעהרער אבער נור אין דענייגען נאווערנעמענטס, וואו דיא שולען פאן דער כשר-פלייש-טאקסע ער- האלטען ווערדען, אויך דיא פענסאן דער יידישער לעהרער ווירד פאן דער כשר-פלייש-טאקסע בעצאלט. דיא לעהרער דער יידישער גע- מיידערשולען האבען קיין רעכט דארפן.

האכסט זאנדערבאר קלינט דיא נאכריכט, וואנאך דיא רעגירונג פלאנען זאל, דיא זאגענאנטען "אויפקלארטען יודען", דיא קיין כשר-פלייש עססען, דעמאך צו כשר-פלייש-טאקסע נישט ביטראגען, מיט איינער בעזאנדערען, "אויסגלייכערען שטייער" צו בעלעגען, וועלכע אללערדינגס פיר נישטידישע צוועקע פערווענדעט ווערדען זאל. אלזא אויך איינע טרפה-פלייש-טאקסע! — פיעללייכט ווירד דיעזע פערפונג דאז גוטע צור פאלגע האבען, דאס דיעזע אויפקלארטען גומעהר כשר-פלייש עססען ווערדען, דא זא דאך אויך פיר טרפה- פלייש דיא טאקסע בעצאלען מיססען.

נאך איינער נייען פערפונג האבען יידישע האנדלערקסגעזעללען נור דאן דאז רעכט דעם אויפקענטהאלט אין דער רעזידענץ, ווען איהרע צייגניסעס פאס רעזידענץ-האנדלערקסאמט אויסגעשטעלט זינד.

איינער נייען פערפונג דעם פאנאמיניסטערס צופאללע, זאל אן יודען נור דאן איינע האנדעלסקאנצעססאן ערטהיילט ווערדען, ווען זא דען נאכזייער ערבריינגען, איהרער מיליטארישלייכט נאכער- קאממען צו זיין.

זאלכע אונד אהנליכע פערפונגען, אוקאזע אונד געזעצטע צייגען, דאס אין בעצוג אויף דיא בעהאנדלונג דער יודען אין דעם רעגירונגסקרייזען נאך דער אלטע גייסט העררשט, עס דארף דאזער קיין וואונדער נעהמען, דאס דיא אויסוואנדערונג דער יודען אין דער לעצטען צייט ווערדען צוגענאמען האט, דיעזעלכע האט בערייט דיא אויפקערקאמקייט דער רעגירונג אויף זיך געלענקט אונד וואר- דען דיא נאווערנענער בעאויפטראגט, דיעסבעציגליך איינע סטאטיסטיק אנצופערטיגען, נאך דערען אויפפאלל עווענטועללע מאסנאחמען ערגריפפן ווערדען זאללען.

דער סענאט האט זיך אונלאנגסט מיט איינער, "וויכטיגען" פראגע בעפאססט, נאך דעם רוסשישען געזעצען איז נאמליך דעם יודען נישט

בעהאלטען, געזעצליך גערענעלט ווארדען דיא לאגע דער יודען נישט, אויף געזעצליכעס וועגע זינד דעם ווילקירליכקייטען דער גאווערנערע אונד דער פאליצייא קיינע שראנקען געזעצט ווארדען: עס איז אין דיעזער בעציעהונג פיעלמעהר אללעס ביים אלטען געבליעבען, וואו איבערהויפט אים נאנצען מעכאניזמים דער רוסשישען שטאטסמאשינע קיינע נייען וואלצען איינגעלענט ווארדען זינד. דער צאר זעלבסט מאג פאן דעם בעסטען געזינגונגען פיר אללע זיינע פאלקער אהנע אונטערשיידע בעזעלט זיין, ער מאג פיעללייכט אויך דעם "אשענ- בראדל" אהראעל אלס דער מאכענפרינץ ערשיינען וואללען, אום עס מיט זייער הולד אונד זיינעם וואהלוואללען פיר דיא ביז נון ערליטטענע שמאך אונד קראנקונגען צו ענטישאנען — אלליין, "רוסט- לאנד איז גראס אונד דער צאר ווייט", מיט דיעזעם אלטרוסטישען שפריכווארט טראסטען זיך גאר מאכע קרייזע דעם רוסשישען רייכעס אונד מיט דעמעלכען מוסס זיך פארלייפן אויך דיא רוסשישע יודענ- שאפט בעגונגען.

דיא האלטונג דער אבערסטען מאכטהאבער דעם רייכעס דעם יודען געגענאיבער איז איבערהויפט שווער פערשטעללען, אויף איינע דורכגרייפנדע אנדערונג דער יודענלאגע אין רוסלאנד האבען אויך דיא הארטנאקקייטען אפטימיסטען נישט צו האפפן געוואנט, נאכדעם דער יונגע צאר גלייך נאך זיינעם רעגירונגסאנטריטע דיא געלענע- הייט ערגריפט, אום זיינע פאלקער פאר "אבזורדע טריימע" צו ווארנען, "אבזורדע טריימע" ווארען אלזא דיא האפפונגען דער רוסשישען איי- טעלליגעניץ, נון צור טהיילנאחמע אן דער רעגירונג העראנגעצאנען צו ווערדען: "אבזורדע טריימע" ווארען דיא ערווארטונגען דער רוסשישען פאלקער, דורך איינפיהרונג איינעם, ווען אויך שיינקאנסטיטוציאנאליז- מוס דער אונטערהארטען ווילקיר דער רוסשישען האהערען אונד יעד- ריגערען בעאמטען איין ענדע צו מאכען — "אבזורדע טריימע" ווארען אויך דיא האפפונגען דער יודען, אונטער דער רעגירונג דעם יונגען מאנארכען איינע גרונדזאטליכען אומשוואונג צו איהרעם גונסטען צו ערווארטען, וואהל זינד נון דיא מארקערשיטטערדען קלאגערופע פער- שטוממען, דיא הייבספאסטען פאלגען נישט מעהר זא ראש אויף איי- נאנדער וואו פריהער, אויסווייזונגען אונד פערפאלגונגען זינד נישט מעהר אויף דער טאנעסארדונג, אבער דיא אויסנאחמסגעזעצטע בעשטעהען פארט, דיא אוקאזע, וועלכע הונדערטווענדע מענשען אס ראנדע דעם אונגליקסם בראכטען, ווארדען נישט אויפגעהאבען: אללעס ווירד נור מילדער געהאנדעלט, עס ווירד נישט מעהר זא ברוטאל אונד ריקקד זיכטלאז צור אויספיהרונג געבראכט.

בעשיידען אונד זיך מיט וועניגעם בעגונגען, וואו עס נון דיא יודען ווייט יעהר זינד, ווארען דיא אויך דאמיט האכסט צופריעדען, נון איין וועניג לייכטער אויפגעהאבען צו קאננען, איהר ווייטערעם הייל פאן דער צייט ערווארטענד.

דא ערליכעס דער צאר אים פערנאנגענען זאממער זיין בעריהמטעס פריעדנסמאניפעסט, דיא ערשטיגעטע וועלט הארכטע אויף אונד מיט בעוואונדערונג בליקטע מאן צו דעם אויטאקראטישען פריעדנספריסטען עמפאר, דער דעם מוטה פאנט, איינען דער וואונדערסטען פונקטע אונזערער צייט, דעם מיליטא- ריזמוס, צו בעריהרען אונד איהם דעם פעהרעהאנדשה צוצוואווערפען. אלזא האבען זיך דיא פעהרעהאלטניסעס אים צארגערייכע דאך געאנדערט אונד צוואר ציעמליך ווייטגעהענד, דער בעהעררשער אללער רייסען ערבליקט נישט מעהר אים מיליטאריזמוס זיין הייל אונד בעטראכטעט נישט מעהר דיא קאזאקען אלס זיינע איינציגע שטימע, דיא פיינסטער- לינגע אונד שווארצזעהר האבען נישט מעהר אין פעטערסבורג דיא אבער- האנד אונד דיא פאן איהנען ביא יעדער געלעגענהייט העראויפבעשוואר- רענען געשפענעסטער איבען אויף דעם צארען קיינע ווירקונג מעהר אויס. דא שאפטען דיא יודען רוסלאנדס נייע האפפונג, אונד מיט רעכט וואו ווארע עס דענן מאגליך, דאס אים רייכע דעם ערלען פריסטען, דער זיך פיר איין זאלך האהעם אידעאל בענייסטערט, דער זיינען מאכטיגען איינפלוסס אין דיא וואנשאלע ווירפט, אום דיא מענשהייט

אונד דאנן דיא ענטשיידונג טרעפֿען, אָב דיא רעוויזאָן שטאַטטצופֿינדען
האָבע אָדער נישט.

דיא מיליטאַרפאַרטייא ווילל נאטירליך נאך נישט נאכגעבן,
„ישעים אפילו על פתחו של גיהנם אין חורין בתשובה“ — אין
גענעראל האט אנגעקלינגט, אים פאללע דורכפֿירונג דער רעוויזאָן
ווירד אין פֿראנקרייך איינע רעוואָליציאָן אויסברעכען. מאן איזט אבער
מיט זאָלען דראָהונגען בערייט צו געוואָהנט. אלס דאס זיא אירגענד-
וועלכע בעאנווהונג הערפֿאַררעפֿען זאָללען.

פאליטישע רונדשווא.

דער רייכסראט האט אס 17. ד. מ. וויעדער צוזאַממען-
געטרעטען. אס זעלבען טאגע טראט אויך דיא אָב שטרוקציען
וויעדער אין טהאטיגקייט. אן דערזעלבען בעטהייליגטען זיך
פֿאַרלייפֿן בלאס דיא דייטשע פֿאַרשטויטספֿאַרטייא אונד דיא
דייטשע פֿאַלקספֿאַרטייא; דיא פֿרייע דייטשע פֿעראייניגונג,
דיא אַנטיסעמיטען, דער פֿערפֿאַססונגסטרייע גראַסגורנדבעזיטן
אונד דיא סאַציאַלדעמאָקראַטען האלפֿען דיעסמאל נישט מיט.
אַלליין, אויך דיעזע ציוויא פֿאַרטייען ערוועזען זיך אין דען
ערסטען טאגען שטאַרק גענוג, דיא פֿערהאַנדלונגען דעס רייכס-
ראטהעס צו שטאַרקן, אינדעס זיא פֿאַרטוואָהרענד נאטענט-
ליכע אָבשטימס מונגען בעאנטראַגטען. אים אַלגעמיינען
פֿערליעפֿען דיא ערסטען זיטצונגען צוואר זעהר לאַנגווייליג אונד
גייסטלאָ, אבער רוהיג. נור צום שלוססע דער דאָנערסטאָג-
זיטצונג קאם עס צו איינעם קליינען צוזאַממענשטאַס צווישען
דען סאַציאַלדעמאָקראַטען אונד דען שאַנערעריאנערן; ערסטערע
בעאנטראַגטען, אויף דער טאָגעסאָרדנונג דער נאָכסטען זיטצונג
דיא אַנטראַגע בעציגליך אויפֿהעבונג דעס צייטונגססטעמפֿעלס
צו זעטצען, דיא שאַנערעריאנער הינגעגען פֿערלאַנגטען, דאס
איהרע מיניסטערזאַנקלאָגען צוערסט צור פֿערהאַנדלונג געלאַנגען
זאָלען. ביידע פֿאַרטייען שלידערטען זאפֿטיגע בעשימפֿונגען
איינאַנדער צו.

— דיא פֿריעדענסרופֿע אויס דעס טשעכישען לאַגער
זינד בערייטס פֿערשטוממט. דיא טשעכען וואָללען זיך נישט
מעהר פֿערוואַהנען, דא זיא אין דען לעטצטען טאגען וויעדער
אייניגע געשענקע פֿאַן דער רעגירונג בעקאממען האָבען, זא
דיא שפראַכענפֿעראָרדנונג פֿיר שלעזיען, דער ערלאַס דער רע-
גירונג, דאס דיא געמיינדע זאאץ פֿיר דיא אים פֿאַריאָהרע אן
דען דאָרטיגען טשעכען בעגאַנגענען אויסשרייטונגען שאַדענ-
ערוואַטן צו לייסטען האָבע א. ז. ו. (אנווילקירליך דראָנגט
זיך אונז היעבייא דיא פֿראַגע אויף: ווען דעס געזעטצע נאך
דיא געמיינדען בעציגליך דער אין איהרעס וויכילדע בעגאַנ-
גענען אויסשרייטונגען צום שאַדענערואַטן פֿערפֿליכטעט זינד,
וואָרום ווערדען דיא גאליצישען געמיינדען, אין דענען זיך אים
פֿערגאַנגענען זאממער דיא יורענקעסצעסע אָבשפיעלמען, נישט
פֿערהאַלטען, שאַדענערואַטן צו לייסטען?) — דיא טשעכען
זינד אַלזאָ מיט דעם געגענוואַרטיגען שטאַנד דער דינגע צו-
פֿריעדען. דא איזט זעהר שאַן, וועניגסטענס איזט נון איינע
נאַציאָן אין אַסטעררייך צופֿריעדען; ביזהער וואָר עס קיינע
איינציגע! — אַלליין, פֿיר דיא רעגירונג דירפֿטע דאָ קוים
אין גרונד זיין, דיא געגענוואַרטיגע לאַגע אַלס זאָלכע אָהנע
ווייטערס בעשטעהען צו לאַססען, דיא רעגירונג קאנן אונד
דאָרף זיך דער איבערצייגונג נישט פֿערשליעססען, דאס עס זיך
מיט דעם פֿאַראַגראַף 14 נישט פֿיר אימער רעגירען לאַססט,
אונד דאס נישט בלאָס דיא טשעכען צופֿריעדענצושטעללען
זינד, זאָנדערן אויך דיא אַנדערען נאַציאָנען. ראדיקאַלע
אַכהילפֿע טהוט נאָמה. — דער פֿאַלענקלוב שיינט בערייטס צו
דיעזער איבערצייגונג געלאַנגט צו זיין, אינדעס זיין לייבאָרגאָ,
דער „שטאַס“, ענטשיעדען פֿיר איינע ענדליכע איינזאָהונג מיט

געשטאַטטעט, איהרען קינדערן נישטידישע נאמען צו געבען, דיא
פֿאַליציאָ לענטע דיעזעס געזעטן וואָרטליך אויס אונד אונטערוואַנטע
איינעם יודען, זיינען זאָהן „סאַמועל“ צו נענען, זאָנדערן „שמואל“, דא
„סאַמועל“ נישט יידיש איזט, דער בעטרעפֿענדע וואַנטע זיך אן דען
סענאט מיט איינער בעשווערדע, וועלכער נון צו זיינעם גונסטען ענט-
שיידע, דאס סאַמועל עבענפֿאַללס אַלס יידישער נאמען צו בעטראַכטען
זיין. — עס איזט פֿיר דיא צושטאַנדע אין רוסלאַנד בעצייכענע, דאס
זיך דיא האַכסטע בעהאָרדע דעס רייכעס מיט זאָלען דינגען בעשאַפֿ-
טיגען מוסס.

דיא לייטונג דער עלעקטרישען באַהן פֿאַן לאַדז האט דיא
יודען פֿאַן לעפֿערונגען אויסגעשלאָססען. דער אָבערראַבבינער האט
נון אַנגערעגט, דאס קיין יודע דיא באַהן בעניטצען זאָלל. דיעזע אָנ-
רענונג ווירד שטרענגע בעפֿאָלגט אונד דיא אַנטיסעמיטישע באַהנפֿער-
וואַלטונג דירפֿטע באלד צום נאָכגעבען געצוואונגען זיין.

דאָ ענערגישע פֿאַרנעהען דעס ראַבבינערס פֿאַן לאַדז פֿער-
דיענט אַללע אַנערקענטונג; דען יודענפֿיינדען גענענאכער נישט עס קיין
בעסערעס מיטעל. „צו איינעם גראָבען קלאָטין געהאַרט אין גראָד
בער קייל“. אַנדערעזייטס צייגט דאָסעלבע, דאס דיא יודען רוסלאַנדס
אין דער קורצען שפּאַנע צייט, דא זיא נישט מעהר זאָ גרוואַמען
פֿערפֿאַלונגען אויסגעזעטצט זינד, וויעדער מומה פֿאַססטען, זיך אַלס
מענטשען פֿיהלען אונד זאָ ווייט אַלס מאַגליך, דיא איהנען צוגעדאַכ-
טען אונטערעכטיגקייטען אָבזעהרען.

דיא וועניגען יאהרע דער רוהע האָבען ערפֿרייליכערווייזע אויך
אויף דאָ איינערע לעבען דער יודען וואַהלטהוענד געווירקט. מאן קאנן
זאָגען, פֿאַסט דיא געזאַממעטע רוסטישע יודענשאַפֿט האט זיך דער
יידישנאַציאָנאַלען בעוועגונג אנגעשלאָססען, דיא רוסטישען יודען געבען
דיא בעסטען טרופֿען פֿיר דיא ציאָנטישע אַרמעע אָב, זיא זינד
זאָצוואַנען דיא גאָרע דעס ציאָנזימוס, זיא בענינגען זיך נישט מיט
פֿראַזען אונד שאַנען רעדען, זיא ווירקען אויך טהאטקראַפֿטיגסט מיט,
אויס רוסלאַנד פֿליעססען דיא מייסטען שקל-געלדער איין, אין
רוסלאַנד וואַרדען דיא מייסטען אַקציען פֿיר דיא קאַלאַניאַלנאָק
געצייכענט, דיא רוסטישען יודען לייסטען דאָ מייסטע פֿיר דיא פֿאַר-
דערונג אונד וויעדערבעלעבונג דער העברעאישען שפראַכע אונד ליטע-
ראַטור. דיא פֿערלאַנגסגעוועללשאַפֿטען „תּושיה“ אונד „אחיאספֿה“
פֿראַספֿעירירען פֿראַכטיג אונד אויך דיא אַנדערען פֿערלאַנגסגעוועלל-
שאַפֿטען, זאָ „אולי“ אין האַרקאוו, „עזרא“ אין בערדיטשעוו, וועלכע
דיא ציאָנטישע ליטעראַטור אים רוסטישען אונד אים זשאַרנאָן פֿער-
ברייטען, ענטוויקקעלן איינע ווירקזאַמע טהאטיגקייט. — מאן קאנן זיך
פֿאַרשטעללען, אין וועלכער ווייזע דיא רוסטישען יודענשאַפֿט פֿיר דאָ
וואַהרע אונטערפֿאַלשטע יודענטהום ווירקען ווירדע, וועגן זיא ווירקליך,
וויא דיא יודען אין אַנדערען לאַנדערן, פֿרייא אונד אונטערהינדערט דורך
אויסנאַהמסגעזעטצע לעבען קאַנטע.

S. L.

וואַרשוואַ,

דיא דרייפֿומיאַפֿאַרע.

דער נייע אַנשלאַג דער מיליטאַרפאַרטייא געגען דיא רעוויזאָן
דעס דרייפֿומיאַפֿאַרעס וואָר ערפֿאַלגלאָ. דער ריקקטריט דעס
פֿראַזידענטען דעס קאססאַציאָנסהאָפֿעס בלייב אָהנע פֿאַלגען, דיא
קאממער ביליגטע דיא האַלטונג דער רעגירונג מיט ערדיקקענדער
מאָאירשאַט אונד דער קאססאַציאָנסהאָפֿע זעטצט זיינע אַרבייטען רוהיג
פֿאַרט. עס טעהאזי איזט בערייטס וויעדער אין פֿאַריו איינגעד-
טראַפֿען אונד ווירד דיעזער טאגע פֿאַם קאססאַציאָנסהאָפֿע פֿערהאַרט
ווערדען. נאך דען ענטהיילונגען, דיא ער אין זיינער יינגסט ערשינענען
בראָשירע געמאַכט האט, איזט מאן אויף זיינער אויסזאגע גאָר נישט
געשפּאַנט. ער ווידערשפּריכט זיך זאָ אַפֿט, דאס ער קוים אירגענד-
וויא גלייכען ערוועקען קאנן.

נאך דער פֿעריכערונג דעס קאססאַציאָנסהאָפֿעס-פֿראַזידענטען
לאָו ווירד דערזעלבע זיינע אונטערוכונג מיטע פֿעברואַר בעענדיגען

אין פאללע גינסטיגען אויסגאנגעס דעם קריגעס דיא זעלבסט-
שטאנדיגקייט פֿערשפראכען. דיא פֿיליפּינער בעשטעהען נון
אויף אירען שוין אונד זינד ענטשלאססען, דען אמעריקאנערן
מיט דעם גאנצען אויפגעבאט איהרער קראפטע ענטגעגענצו-
טרעטען. בלוטיגע צוואממענשטאססע שטעהען בעפאר.

— דער אונגליקליכע אויסגאנג דעם קריגעס האלט
שפאניען דאפאן נישט אב, ווייטער צו ריסטען. אלס גרונד
פֿיר דיא פֿיעבערהאפט בעטרעבענען ריסטונגען ווירד דיא
פֿורכט פֿאר איינעם ענגלישען (?) אנגריפֿף אנגעגעבען,
דא ענגלאנד אין לעצטערער צייט אין גיבראלטער פֿאר-
בערייטונגען וויא צו איינעם קריגע מאכטע. אין דער מהאט
אבער ווירד געריסטעט, אום געגען איינע עווענטועללע רעווא-
לוציאן אים לאנדע זעלבסט געוואפֿטעט דאצושטעהען. — דיא
רעגירונג געדענקט, דיא שפאנישע קאסטער נאך אנ-
נאהמע דעם פֿריעדענספֿערטראגעס דורך דען אמעריקאנישען
קאנגרעסס עבענפֿאלס איינצוברענגען, אום דאנן דערזעלבען
דען פֿריעדענספֿערטראג פֿארצולעגען. דער אמעריקאנישע סענאט
דירפטע זעהר שווערליך דען פֿריעדענספֿערטראג אהנע ווייטערס
אקצעפטירען, שפעציעלל דירפטע דארט דיא אפפאזיציאן פֿער-
לאנגען, אמעריקא מאנע אויף דיא פֿיליפּינען פֿערציכטען. אויך
דיא שפאנישע רעגירונג ערווארטעט קיינע, גוטען טאגע אין
דער קאמער, דאז מיניסטעריאום ווירד דער "זינדענבאקק" זיין
פֿיר דיא מיליטארישען ניעדעראגען. עס שטעהט פֿעסט, דאס
דאז ליבעראלע מיניסטעריאום צוריקטרעטען אונד אייןקאנזע-
וואטיוועס קאבינעט אן דעססען שטעללע טרעטען ווירד.

— אויף קרעטא שיינט יעצט אין וועניג רוהע איי-
געטרעטען צו זיין. פֿרינץ געארג, דער נייע גענעראלקאממיסאָר,
בערייט דיא אינזעל אונד ווירד איבעראלל פֿאן דער קריסט-
ליכען בעפאלקערונג מיט ענטהוואזאום עמפֿאנגען. קעננער
דער פֿעהרלאטניססע פֿראגעצייהען יעדאך פֿיר דיא צייט, אלס
דיא מאהאמעדאנער אין דען שטאדטען צוריקקעהרען ווערדען,
נייע בלוטיגע צוואממענשטאססע. דיא קריסטען האבען צוואר
דיא וואפֿען אבערליעפֿערט. עס שטעהט יעדאך אויססער
צוויפֿעל, דאס ווא נאך אים פֿערבארגענען גענוג מארדווערק-
צייגע בעזיטצען, אום פֿיר עווענטועללע פאללע געריסטעט צו זיין.

קראניק.

(לעמבערג.) אין דער לעצטען זיטונג דעם קולטוספֿארשטאט-
דעם וואורדע בעשלאססען, דיא גרינדונג דער שאן לאנגסט פֿראַעק-
טירטען געמיינדע-ביבליאטעק צו בעשלייניגען אונד דערזעלבען, נאך
ערבויאונג דעם נייען געמיינדע-הויזעס, דען ביזהערענען זיטונגסזאאל דעם
פֿארשטאנדעס אלס ביבליאטעקסלאָקאל איינצורייכטען.

(לעמבערג.) נאך איינער יינסט ערשיינענען סטאטיסטיק נישט
עס אין גאליציען 630 יידישע גראסגרונדבעזיצער אונד 783 פֿאכמער
פֿאן גרונדבעזיצן.

(פראג.) דיא באהמישע שטאטטהאלטערייא האט דעם בעקאנ-
טען שריפטשטעללער לעא הערצבערג-פֿראַנקעל דיא
עהרענמעדאללע פֿיר פֿיערציגיאַהריגע טרייע דיענסטע אלס סעקרעטאָר
דער בראַדער האנדעלסקאממער פֿערליעהען.

(מאָהריש-אָסטרייא.) באַראַן ראַטהשילד אונד ריטטער פֿאן
גוטשמאן האבען צום בויא צווייער וואוינענהייזער פֿיר דיא קינדער איהרער
קאטהאלישען ארבייטער יע 200000 קראנען געשפענדעט. דיא
וואוינענהייזער זאללען אין וויטקאוויטש אונד מאָהריש-אָסטרייא ער-
ריכטעט ווערדען.

(גאלאטש, אונגארן.) דער הייזיגע איזראעליטישע וואָהל-
טהאָטיקוויסט-פֿרויענפֿעראיין האט זאממעלניכסען פֿיר געלידשפֿענדען
אנגעפֿערטיגט, וועלכע מיט דער איבערשריפט "קאזיערין עליזאבעטה-

דען דייטשען איינפֿירט. מאן מוסס אין דער מהאט קיין בע-
זאנדערער פֿריינד דער דייטשען זיין, אום צוצוגעבען, דאס דאז
פֿארטוואָהרענדע פֿראַוואַצירען דערזעלבען דורך בעגינסטיגונג
דער טשעכען שאן פֿאם שטאנדפונקטע דער גערעכטיגקייט
ניכט צו ביליגען וויא, אבערזעהען דאפאן, דאס עס פֿאליטיש
אונקלוג איזט, דיא ווירען אים רייכע דורך איין זאלכעס פֿאר-
געהען איממער קאמפֿריזירטער צו מאכען, דיא קאסטען איינער
זאלכען פֿאליטיק צאהלט שליעסליך איממער דער געזאמסט-
שטאטאט.

— נון שיינען אויך דיא אימאליענער ענטשלאססען
צו זיין, ויך דער אפפאזיציאן אנצושליעססען; זיא מאטיווירען
דיעזע איהרע האלטונג דאמיט, דאס דיא רעגירונג אויך אין
דעם אימאליענישען "שפראכגעביעטע" דיא סלאווענען בעגי-
נטיגע.

— דיא קאמפֿראַמיספֿעהרעהאנדלונגען צווישען דער אונ-
גארישען רעגירונג אונד דער אפפאזיציאן "שרייטען
זעהר לאנגזאם פֿארט. דיא רעגירונג לעהנטע איהרערווייטס
דיא פֿארדערונגען דער אפפאזיציאן אב, דיא אפפאזיציאן מהאט
דאסזעלבע מיט דען פֿארשלאגען דער רעגירונג. טראטצדעם
וואורדען דיא פֿעהרעהאנדלונגען נישט גאנץ אבערבאכען. דאז
אונגארישע פאלק איזט מיט דעם גענעוואָרטיגען שטאנד דער
דינגע האכסט אונצופֿריעדען, עס ווילל ענטשיידען פֿארלא-
מענטאריש אונד קאנסטיטוציאנעלל רעגירט ווערדען אונד זא-
וואָהל דיא רעגירונג אלס אויך דיא אפפאזיציאן ווערדען ויך
וואָהל היטען, דען באַגען זא ווייט צו שפאנען, דאס ער
שליעסליך רייסטען מיססטע. מאן אונטערהאנדעלט אלא
ווייטער אין דער ערווארטונג, עס ווערדע שליעסליך דאך
איין קאמפֿראַמיסס צושטאנדעקאממען.

— אין בערלין שוועבען וויעדער קרויזענעריכטע אין
דער לופט. עס פֿערלויטעט, דאס דער רייכסקאנצלער פֿירסט
האָהנלואָהע דעמאנאכט דעמיסיאָנירען אונד דער שטאטט-
האלטער פֿאן עלזאס-לאָטהרינגען, פֿירסט האָהנלואָהע-לאָנגענ-
בורג, צו דעססען נאכפאלגער ערנאנט ווערדען ווירד.

-- דיא שפאנונג צווישען ענגלאנד אונד פֿראַנק-
רייך איזט אים שטייגען בעגריפֿען. ענגלאנד בעטראכטעט נון
דען סוראן (אפֿריקא) גאנץ אלס ענגלישעס געביעט, וואָצו
עגיפטען זיינע צושטימונג געגעבען האט, אינד געהט יעצט
דאראן, אויך איבער עגיפטען גאנץ זיינע האנד צו לעגען. אויס
דער פֿראַוואַצירשען בעזעטונג, וועלכע ענגלאנד ביז נון אין
עגיפטען האטטע, זאלל יעצט איינע פֿארמליכע אַבערהער-
שאפט ווערדען. דאס פֿראַנקרייך דאמיט נישט צופֿריעדען איזט,
איזט זעלבסטפֿערשטאנדליך, דיא פֿראַנצאזישע פרעססע פֿיהרט
גענען ענגלאנד איינע זעהר העפֿטיגע שפאכע.

— רוססלאנד זאלל מיט דעם העררשער פֿאן
אפֿגהאניסטאן איינען בינדניס-פֿערטראג אבע-
שלאססען האבען, דיא ענגלאנדער זינד נאטירליך היעפֿאן זעהר
בעאונרוהיגט. אפֿגהאניסטאן איזט בעקאננטליך אין פֿופֿפֿער-
שטאט צווישען ענגליש-אינדיען אונד רוססלאנד. ווענן נון
דאסזעלבע מיט רוססלאנד אין איין בינדניס איינגעהט, זא
שטעהט דיא אינדישע גרענצע דען רוססען גאנץ אפֿפֿען, וואס
ענגלאנד אס מייסטען בעפֿירכטעט. רוססישערווייטס איזט מאן
בעמיהט, צור בערוהיגונג דער ענגלאנדער צו פֿערויכערן, דאס
איין פֿארמליכעם בינדניס נישט אבערשלאססען וואָרדען איזט.

— דען אמעריקאנערן שטעהען אויף דען פֿיליפ-
פינען-אינזעלן הארטע טאגע בעפֿאר, עס וואורדע יעצט
דאז געהיימניס ענטהיללט, דאס דיא אמעריקאנער נאך פֿאר
אויסברוך דעם שפאניש-אמעריקאנישען קריגעס ויך מיט דען
פֿיליפּינערן אין פֿערבינדונג געזעטצט האבען אונד דענזעלבען

פֿינדיגט דעמאָכסט איינע קאָנפֿערענץ דער איטאַליענישען ציאָניסטען שטאַטט.

(לאַנדאָן) דער לאַנדקאָנגרעס האָט דעם פֿערלאַנגען דער יודען פֿאָלגע געלייטעט אונד ביים געריכטסהאָף אין ווייטשאַפֿעל (ידישעם פֿערטעל אין לאַנדאָן) איינען דאָלמעטשער פֿיר זשאַרנאַל אַנגעשטעלט.

(בוקאַרעסט) אין דער געמיינדע כּוֹלֵא ליעסס דער פֿראַג פֿעקט איינע ידישע פֿאַמיליע, וועלכע קיינע ערלויבניסס האָטט, דאָרט צו וואָהנען, דורך שענדארמען אויסווייזען, דיא דאָרפֿעוואָהנער נאָמען זיך דער יודען אן אונד ערסט נאָך ערביטערטעם קאָמפּע קאָנגרעסן דיא שענדארמען איהר גרויזאמעס ווערק פֿאַללבריינגען, דיא ידישע פֿאַמיליע וואָרדע פֿאַן דען שענדארמען ארג מיססהאנדעלט.

(פאַרזי) צו אַפֿפֿיציערען דער עהרענלעכקייט וואָרדען ערנאָמט: דער דירעקטאָר דעם איוראָעליטישען סעמינאַרס, ראַבבינער לעהמאַן, פֿינאַנצאָנשפּעקטאָר דילמאַן, שטאַטסאָנשענער קאָהן אונד דער פֿראָוידענט דעם האַנדעלסגעריכטעס פֿויל בערנהאַרד, — עס וואָרע איינע עהרענלעכקייט דער יודען, זאָלאַנגע דיא שטרייכונג זאָלאַס אויס דער עהרענלעכקייט ניכט ריקקאָנגיג געמאַכט וואָרדען איז, קיינע אָרדען דערזעלבען אַנצוגעהערען.

(בעלזינען) היער מיססען נאַטוראַליזאַציאָנסגעזוכע דער קאָמ־ מער פֿאַרגלעגט ווערען, אין לעצטערער צייט ווערדען אַבער אַללע געזוכע, דיא פֿאַן יודען הערריהרען, אַבערווייזען, יינגסט פּאַספּירטע דער קאָמער אַבער דאָ אונגליק, אייניגע אַנטיסעמיטען, דיא צור פֿאַלליג ידיש קלינגענדע נאָמען האָטטען, דיא נאַטוראַליזאַציאָן צו פֿערוויינערן.

(ציפּערדן) אויס דען קאָלאָניען, וועלכע אויף דיעזער אינזל פֿאַם פֿעראַין „אהבת ציון“ אין לאַנדאָן מיט אונטערשטיצונג דער „ידישען קאָלאָניאַציאָנסגעזעלשאַפֿט“ געגרינדעט וואָרדען, קאָממען דיא גינסטנסטען נאָכריכטען, דיעזעלבען בליהען אונד געדייהען.

(קאָנסטאַנטינאָפּעל) פֿאַר אייניגען טאָגען מאַכטע איין פֿאַלי צייאָאָגענט דיא בעהאָרדען דאָרויף אויפֿמערקזאָם, דאָס מאָן אים ידישען פֿערטעל איינען לייכענגער, דער אויס דען קעללעך דער ידישען שולע קאָממע, פֿערשפּרע, דיא בעהאָרדע ליעסס דען קעללער אַפֿפֿענען אונד דא פֿאַנד מאָן ריכטיג דיא אין פֿערוועזונג בעגריפֿפֿענע לייכע איינעם ערמאָרדעטען דאָרט, באַלד וואָרדע דאָ געריכט פֿערי ברייטעט, דיא יודען האָטטען איינען מאָרד בעגאַנגען אונד דיא לייכע אין איהרעם שולגעביידע פֿערשטעקט, דיא בעהאָרדע אַבער נאָהם דען פֿאַליציאָאָגענטען שאָרף אינס פֿערהאַר, וועלכער שליעסליך גע- שטעהען מוסטע, ער זעלבסט האָבע דיא לייכע אין דען קעללער געוואָרפֿען, דערזעלבע וואָרדע פֿערהאַפֿטעט.

(אויס פֿאַלאַסטאָנאָ) דיא דאָמפֿשטראַסענבאַהן, דיא ביורט מיט טריפֿאָלי אים נאָרדען אונד מיט סאיבא אים זידען פֿערבינדען זאָל, איזט אויף איינער שטרעקע פֿאַן 19 קילאָמעטער פֿאַללענדעט אונד דעם פֿערקעהר איבערגעבען וואָרדען, דיא פֿאַהרט אויף דיעזער שטרעקע איזט זעהר אינטערעסאַנט, — אים געבירגע ליבאַנאַן (לבנון) רייזט זיך איינע נייע פֿאַהרשטראַסע אן דיא אַנדערע, דער דיסטריקט ע-ל-מ-ע-ט אַזט נאָך אַללען ריכטונגען הין פֿאַן גוטען שטראַסען דורכצאָגען, יעצט ווירד וויעדער איינע נייע שטראַסע פֿאַרבערייטעט, מאָן איזט עמוג בעשטרעכט, פֿאַלאַסטאָנאָ זאָ גוט אַלס מאָגליך נאָך אַללען ריכטונגען הין צוגאַנגליך צו מאַכען, — באַראָן עדמונד ראָטשילד דירעקטע אים פֿרייהינג נאָך דעם הייליגען לאַנדע קאָמ־ מען, אום דיא קאָלאָניען צו בעזיכטיגען, אין דען קאָלאָניסטען-קרייזען הערשט גראַסע פֿריידע היעראַיבער, — דען קאָלאָניסטען פֿאַן ראַש־ פּנה וואָרדע מיטגעטויילט, דאָס פֿאַן נייאָהר אַנגעפֿאַנגען זיא קיינע אונטערשטיצונג מעהר בעקאָממען, זאָנדרען דיא זעלבסטשטאַנדיגקייט ערלאַנגען ווערדען, יעדער בויערנפֿאַמיליע ווירד דער בעטראַג פֿאַן 8000—7 פֿראַנקס אויף ראַטענווייזע ריקקאָהאלונג פֿאַרגעשטאַסען ווערדען, דאָמיט זיא זיך אַללעס נאָטהווענדיגע אַנשאַפֿען זאָללען.

אַרמעניכעס“ אונד מיט דעם בילדניססע דער האַכזעליגען קאָיווערין פֿערועהנען זינד, דיעזע ביכסען ווערדען אין יעדעם הויזע אַנגעבראַכט אונד דיא דאָרין געזאָממעלטען שפּענדען אַם טאָדעסטאָגע דער קאָי- זערין אן אַרמע פֿערטהיילט ווערדען.

(סעראַיעוואָ, באָסניע) צום ראַבבינער אונזערער אשכנזישען געמיינדע וואָרדע ה' דר, סאַמועל וועסעל געוואָהלט, דיעזעלבע האָט דיא ישיבה אין פֿרעסבורג אונד דיא אונזערעוויטאָט אין בערן אַבסאָלוירט.

(בערלין) דיא נייגעוואָהלטע קולטורפֿרעזענטאַנץ האָט זיך בערייטעט קאָנסטיטואירט, צום פֿראָוידענטען וואָרדע ה' לואיס זאָבס געוואָהלט, יוסטיצראַטה אַפֿאַלאַנט צום ערסטען אונד ג. לאָווענבערג צום צווייטען וויצעפֿראָוידענטען, — דיא צאָהל דער איבערטריוטע פֿאַם יודענטהום צום קריסטענטהום בעטרוג אים יאָהרע 1896, 105, צום יודענטהום זינד 8 פֿערוואָגען איבערגעטרעטען, — אַבערלעהרער דר, בלאַשקע איזט צום פֿראָפֿעסאָר ערנאָמט וואָרדען.

(בערלין) דער בוכבינדער א. פֿליעסס פֿייערטע היער זיינע אייזערנע האַכצייט, אויס דיעזעם אַנלאָססע ערהעלט ער אויך דען גליקוואַנט דעם קאָיווערס ווילהעלם.

(בערלין) „טעות גוי מותר“, דיא „אַללעמיינע צייטונג דעם יודענטהום“ בראַכטע יינגסט איינע בערפֿססטאַטיסטיק דער בערלינער יודען אונד ערוואָהנטע, דאָס עס אין בערלין 43 ידישע רעדאַקטאָרע ניכט, דורך איינען דרוקפֿעהלער היעסס עס שטאַטט רעדאַקטאָרע רעקטאָרען, דיא אַנטיסעמיטישען בלאַטטער גריפֿפֿען גלייך דיא גע- שיכטע אויף אונד קלאַנגען דאָריבער, דאָס עס אין בערלין, וואָ גר צווייאַ ידישע שולען בעשטעהען, 43 ידישע שולעקטאָרען ניכט, טהאַטאָבליך ניכט עס אין בערלין קיינען איינציגען ידישען שול- רעקטאָר.

(קאָלן) היער פֿייערטע דיא לעהרערין אן דער איוראָעליטישען פֿאַלקסשולע, פֿרייליין קאַטהאַרינע מאַיַער, דאָ גאָלדענע לעהרערין גען-רייביליאָאָם.

(ברעמען) דיא היעזיגע איוראָעליטישע קולטוסגעמיינדע פֿערי וויינערט דען היער וויללענדען רוססישען יודען דיא אויפֿנאָהמע אין דען געמיינדעפֿערבאַנג, זעלבסט וועגן זיא וואָהלהאַבענד זינד, זאָלל מאָן זיך דא אויף בעלזינען וואָנדרען, וועגן דאָרט דען יודען דיא נאַטוראַ- ליזאַציאָן פֿערוויינערט ווירד, וועגן זעלבסט יודען דאָסזעלבע טהוין? (אַכען) אויך היער פֿערוויכטען עס דיא יודענפֿיגער, פֿאַן דער געמיינדע איין שאַכטפֿערבאַט צו ערווירקען, וועניגסטענס זאָללטע דאָ שאַכטען אויף איינער בעשטימטען מענגע פֿעסטגעזעצט ווערדען, דיא שטאַטפֿערבאַנדעטען פֿערוואַמלונג גינג איבער דיעזען געענשטאַנד צור טאָגעסאָרדנונג איבער.

(פּאַזען) דער היעזיגע בעזירקס-אויסשוסס האָט דיעזער טאָגע אין איינער פֿערוואַלטונגסשטרייטזאָכע צווישען דער ידישען געמיינדע אין ראָנאָוען אונד דער דאָרטיגען פֿאַליציאָ צו אונגונסטען דער גע- מינדע איינע ענטשיידונג געפֿאַלט, דיא פֿאַליציאָ-פֿערוואַלטונג האָט נאָמליך דען פֿאַרשטאַנד אויפֿגעפֿאַרדערט, דען צו ריטועללען צוועקען אין דער שטאַט געצאָגענען „ערוב“ צו בעזיכטיגען, דיא געמיינדע אַפּפּעללירטע געגען דיעזע פֿערפֿיגונג ביים בעזירקסאויסשוסס פֿאַן פּאַזען, דער אים זינגע דער פֿאַליציאָליכען פֿערפֿיגונג ענטשייד.

(ווילנא) דער בעריהמטע העבראַאישע שריפֿטשטעללער קלמאן שולמאַנץ איזט היער אים אַלטער פֿאַן 79 יאָהרען פֿערי- שיעדען, דיא העבראַאישע ליטעראַטור האָט אן דעם טאָדע דיעזעס מאַנגעס דען פֿערלוסט איינעם איהרער בעסטען אונד אייפֿרינסטען פּיאָניערע צו בעקלאַנגען, זיין אַנדענקען זייא געזענגעט.

(ראָם) דער פֿערטרעטער דער איטאַליענישען רעגירונג בייא דער אַנאַרכיסטען-קאָנפֿערענץ וואָר אונזער גלויבענסגעאָססע ה' מאַלזאָנא, סעקרעטאַר אים מיניסטעריאָם דעם אייסטערן, בייא דער אַבריסטונגס-קאָנפֿערענץ ווירד איטאַליען דורך דען געוועזענען פּיאָנאַמיניסטער לוצאַטטאָ פֿערטרעטען זיין, — אין טורין

קראקווער לאקאל-נאכריכטען.

(וויא ווירד זיך דער ציאניזמוס ערפיללען?) איבער דיעזעם טהעמא היילט, דער איינלאדונג דעם יידיש-נאציאנאלען פֿעראינעם „השחר“ (פרוידשוויט) פֿאלגענד, דער בעקאנטער ציאניסטישער שריפטשטעלער דר. נאטאן בירנבוים אס. 22 ד. מ. אום 8 אוהר אבערס אים זאגלע דעם „האטעל לאנדעס“ איינען פֿארטראג. דר. בירנבוים, איינער דער הערפֿארראגענדסטען בעגרינדער דעם ציאניזמוס, ווירד אלגעמיין „דער דענקערדע ציאניסט“ גענאנט אונד ער מאכטע אויך דיעזעם נאמען אללע עהרע. אין איבעראויס טרעפֿליכער ווייזע ערארטערט דר. בירנבוים דיא געשיכטע דער ציאניסטישען בעוועגונג, בעלייכטעט דערען ענטוויקלונג אונד בעשפראך דיא אים ציאניזמוס זיך געלטענד מאכענדען שטראמונגען, וואכייא ער דען נאכווייז ער-בראכטע, דאס דער שטרייט צווישען דען זאגענאנטען „פראקטישען“ אונד „פאליטישען“ ציאניסטען יעדע גרונדלאגע ענטבעהרע, אינדעם דיעזע ביידען שטראמונגען זיך נור ערגאנצען אונד געגענזייטיג שטימען זאללען. דער פראגענעט ערארטערט צום שלוססע דיא בעציגליך דער אויספיהרבראקייט דעם ציאניסטישען געדאנקעס פֿאן פֿערישעדיגען ווייטען ערהאבענען צווייפֿעל אונד ווייז נאך, דאס עס ביא פלאני-מאסיגעס אונד ניכטאיבערשטריצטעס פֿארגעהען געלינגען ווירדע, טראטן אללער שוועריגקייטען צום ציעל צו געלאנגען. דיא צאהלרייך פֿערוואמעלטען לוישטען מיט שפאנונג דען געלונגענען אויספיהרונגען דעם רעדנערס אונד צאללטען דענועלבען לעכהאפטען בייפאלל. היערויף פֿאנד צו עהרען דעם פראלעגענטען איין קאממעריס שטאטט, (יידיש-נאציאנאלער מאדענפֿעראייין). אויף איניציאטיווע איי-ניגער יידיש-נאציאנאל געזונטער פֿרויען אונד מאדען וואורדע נון אויך היער איין יידיש-נאציאנאלער מאדענפֿעראייין געגרינדעט, דער דען בילישען נאמען „רות“ פֿיהרט, אס. 3 ד. מ. פֿאנד אים הויזע דעם פֿרל. א מ ס ט ע ר דיא ערסטע פֿערוואמלונג שטאטט, וועלכער איינע אנצאהל פֿרויען אונד מאדען אים דען בעסטען קרייזען קראקויא'ס בייאואהנטען, אום איבער דיא גרינדונג דעם פֿעראינעם צו בעראטהען. ה' דר. ע. ג' י נ צ י ג עראפֿענטעט דיא פֿערוואמלונג מיט איינער אנשפראכע, אין דער ער אין טרעפֿליכער ווייזע דיא האהע בעדייטונג דעם יידיש-נאציאנאלען געדאנקעס אונד דיא וויי-טיגקייט דער ציאניסטישען אידעע אויך פֿיר דיא יידישען פֿרויען אויס-איינאנדרעזעטצטע אונד שליעסליך אן דיא פֿערוואמעלטען דען אפפֿעלל ריכטעטע, איהרע אויפנאכע מיט ערנסט צו ערפאססען אונד דעם זיך געשטעקטען ציעלע טרייא צו בלייבען. דיא אויספיהרונגען דעם רעדנערס פֿאנדען רייכען בייפאלל. נאך איינער לאנגערען, אייסערסט אינטערעסאנטען דעבאטע, אין וועלכער זיך מעהרערע דאמען, פֿאציגליך אבער דיא פֿרל. זילבערפעלד, בעקקמאנן אונד פֿראנקעל בעטהיילינגען, וואורדע איין פראוויזארישעס קאמיטע געוואהלט, דא מיט דער אויסארבייטונג דער שטאטטען אונד איינ-לייטונג דער נאטהווענדענען שריטטע צור רעאליזירונג דעם פֿעראינעם בעטרויט וואורדע, וויר ווינשען דעם עדלען אונטערנעמען דער וואקד קערען טאכטער ציון'ס דען בעסטען ערפאלג.

(לעהרערויבילאאום). אס. 31 ד. מ. פֿיערט היער דער דירעקט-טאָר דער געמיינדע-בירגערשולע אס ראטהוויזע (קאזמירז), מ. מונק, זיין 10 יאהריגעס לעהרערויבילאאום, אויס לעהרערקרייזען האט זיך איין קאמיטע געבילדעט, אום דיעזע פֿיער אין ווירדיגער ווייזע צו בעגעהען.

(אנאלפאבעטען-שולע). אין דער פֿאם געמיינדעראטהע אונד פֿאם קולטוספֿארשטאנדע סובווענציאנירטען אנאלפאבעטען-שולע פֿיר ערוואכסענע מאנגער בעגאנן דער אונטערייכט (אבענדקורז) אס. 21 ד. מ. אבערס.

(פֿערלאנגונג). ה' לעאן שפיעלפאנגעל, מאשינעמייסטער דער בוכדוקקערייא יאזעף פֿישער, האט זיך מיט פֿרייליין בערטא ראמער אים לאנצוט פֿערלאבט.

(נעוויאק). איינער זאגען פֿעראפֿענטליכטען סטאטיסטיק ענט-נעהמען וויר, דאס אים יאהרע 1897 28000 יודען נאך דען פֿער-אייניגטען שטאטטען פֿאן נאָרדאמעריקא איינגעוואנדערט זינד, דיא מייסטען אים רוסלאנד אונד גאליציען. דיא איינוואנדערונג אים גאליציען האט זיך אים בעריכטיגהרע פֿאן 6000 אויף 12000 פֿערדאפפֿעלט.

(סט. לואיס, אמעריקא). היער אונטערנאחם איין אויפגעהעטער טער געגעהויע איינען יודענקסצעסס. דיא שווארצען דראנגען לארמענד אונד טאבענד אין דען פֿאן יודען בעוואהנטען גאסען איין אונד בעגאנגען מיט שטיינען דיא פֿענסטער איינצושלאגען. איין יידישעס מאדען אונד צווייא מאנגער וואורדען ערהעבליך פֿערלעטצט, ערסט דאז ענערגישע איי-נ-שטייטען דער פֿאליצייא פֿעראנלאססטע דיא שווארצען, דיא פֿלויכט צו ערגריפֿען.

(מאראקא). דער סולטאן האט אנגעארדנעט, דאס אין מאגא-דאָר אויף שטאטסקאסטען אויף דעם סאנארה גענאנטען פלאטן איין נייעס שטאטפֿיערטעל ערכויט ווערדען זאלל, אין וועלכעס דיא ארמען יודען וואהנען ווערדען, דא דאז ביזהעריגע יידישע פֿיערטעל צו קליין אונד ענג איזט, אללע יודען דער שטאט אויפצונעהמען.

(יאהאנעסבורג, אפריקא). אלס אונזער ראכבינער קירצליך אין פראטאריא ווילטע, האטטע ער איינע צוויישיטיגדיגע אוידענין ביא דעם פראוידענטען דער רעפובליק, פֿייל קריגער, אונד מאן האפסט, דאס עס איהם געלונגען איזט, פֿיר דיא יודען איינע פֿערבעסערונג איהרער פאליטישען רעכטע צו ערוורקען.

(גענעף). דער אנארכיסט לויטשעני, מאדער דער קאזיערען עליואבעטה, האט אין לעטצטערער צייט נייע מיטטהיילונגען איבער זיינע מאדערהאט געמאכט, צור בעלאהונג פֿיר זיינע געשטאנד-ניסעס ערבאט ער זיך נייאניקייטען איבער דיא אפפֿארע דרייפוס.

(אין ברין). שטעללט זיך איין דאָרפֿקראַמער זעלבסט דעם געריכטע מיט דער אנצייגע, דאס ער זיין זאָהנען מיט דער האקקע ערשלאגען האבע, ער וואללטע אים נאטה אויך זיינע איבריגען קינדער, זיינע גאטטן אונד דאנן זיך זעלבסט טאדטען, וואָצו ער אבער ניכט מעהר דען מוטה פֿאנד.

(אין אייגענארטיגער פראצעסס). איינעם אין דער גאָהע פֿאן ווארשייא וואהנענדען קאלאניסטען וואורדע איין קינד געבאָרען, וועלכעס אין יעדער האנד זעכס פינגער אונד אן יעדעס פוסס זעכס צעהען האטטע, דער פאטער שלאסס מיט איינעם אונטערנעהמער אים בראמבערג איינען קאנטראקט אב, וואָנאך ער זיך פֿערפֿליכטעטע, דאז קינד, וועגן עס 1½ יאהרע אלט זיין ווירד, דעם אונטערנעהמער אבצוטריטען, דער עס דאָנן דעם פובליקום פֿיר געלד צייגען וואללטע, אלס דאז קינד נון דאז פֿעראיינכארטע אלטער עררייכטע, קאם דער אונטערנעהמער עס אבצוהאלען, פֿאנד יעדאך צו זיינעם ערשטוינען, דאס דאסעלבע נור צעהן פינגער אונד צעהן צעהען האט, דיא פֿרויא דעם קאלאניסטען האט נאמליך פֿאן איינעם ווארשיוער ארצטע דעם קינדע דיא זעכסטען פינגער אונד צעהען אבשינידען לאססען, דער אונטערנעהמער בעשטעהט נון אויף זיינען שייין אונד פֿערלאנגט ענט-שיעדען פֿאם קאלאניסטען דיא לעפֿערונג איינעם קינדעס מיט צוואלף פינגערן אונד צוואלף צעהען, אָדער איינען ענטשפּרעכענדען שאַדענ-ערוואטן פֿיר דאז איהם ענטגאנגענע „געשאַפֿט“.

(דער רייכסטע מאגן דער וועלט) דירשטע יעצט אין נעויר-יאָרק וואהנען, עס איזט דיעס יאָהן ד. ראָקע פֿעללער, זיין פֿערמאגען וואכסט מיט ריעזענשריטטען, זאָ דאס ער זעלבסט דעססען גענויע האהע ניכט אנגעבען קאנן, זיין יאהרליכעס איינקאממען בעטראַגט 20 מיליאָנען דאללאַרס, אלוף מעהר אלס אנדערשטאלב מיליאָנען פראַ מאַנאט, 55000 דאללאַרס פראַ טאג אונד 2316 דאללאַרס פראַ שטונדע, ראָקעפֿעללער בעגאנן זיינע לויפֿבאהן אלס בוכהאלטער מיט 50 דאללאַרס מאַנאטליך, יעצט איזט ער זאָ אונגעהאָר וויא דער קאזיער פֿאן כינא.

פאללעטאן.

יונה פירולקעס.

שיינפיעל אין 5 אקטען פאן גאבריעלא וואס אלסקא.

(צום ערשטען מאלע אים קראקיער שטאדטטהעאטער אויפגעפיהרט
אם 21. יאנואר 1899.)

דיא שריפטשטעללערין אונד שוישפיעלערין גאבריעלא וואפאלסקא, וועלכע בערייטט אים פאריגען יאהרע דורך איהר דראמא „מלכה שווארצענקאפף“ פיעל פאן זיך רעדען מאכטע, האט נון איינע פארטועטצונג דעסעלבען אין איהר נייעס דראמא „יונה פירולקעס“ פאלגען לאסען. דאז דראמא „מלכה שווארצענקאפף“ האט אין דער יידישען וויא אין דער ניכטיידישען פרעססע זאפיעל שטייב אויפגעווייבעלט, דאס וויר דעססען אינהאלט אלס בע- קאנטט פאראויסזעטצונג אונד נון, בעפאר וויר איבער דיעזע נייע לייסטונג דער וואפאלסקא איין אורטהייל פאלגען, דיא פערעהרטען לעזער צונאכט מיט דערען אינהאלט בעקאנטט מאכען וואללען. יונה פירולקעס, וועלכער, נאכדעם זיך זיינע פרויא מלכה פערגיפטעט האטטע, אינס פאטערליכע הויז צוריקקעהרטע, איזט נון איין אנדערער מענש געווארען. דער גייסט מלכה'ס שיינט איהן גאנץ צו בעהעררשען. ער איזט ניכט מעהר זא בלאדיניג וויא פריהער, שטודירט הייפיג דיא איהם פאן מלכה צוריקגעלאסענען ביכער אונד דאז טרייבען דער ווארשויער האנדעלסיווער, שפעציעלל דאז טרייבען זיינעם פאטערס, דער נור אויף געווינן בעדאכט איזט אונד קיין מיטטעל שייט, אום צו געלד צו קאמטען, עררענט ביא איהם עקקעל. ער ווילל קיין האנדעלסיווער זיין, ער ווילל אר- ביטען, הייראטחען ווילל ער ניכט מעהר. זיין פאטער איזט נאמירליך ענטשיידען דאנעגען אונד זא קאמטעט עס צווישען פאטער אונד זאן וואן צו איינעם העפטיגען אויפטריטטע, דער שליעסליך מיט דעם פערלאסענען דעם פאטערליכען הויזעם דורך יונה ענדעט. דער אלטע פירולקעס, דער זיין געשאפט אויף איינע האהע סוממע אסעקורירט האט, לעגט נון זעלבסט פייער אן, אום דיא אסעקוראנץ צו בעהעבען; צו זיינעם אונד גליקע קעהרט אבער יונה צוריק, דא ער דיא פאן מלכה צוריקגעלאסענען ביכער מיטנעהמען ווילל. יונה לאשטע דאז פייער, דער אלטע פירולקעס בעקאמט פאר איבערראשונג איינען עפילעפטישען אנפאלל אונד שטירבט. פאר זיינעם טאדע פערפלוכט ער נאך זיינען „אונגעהאזאמען זאן“. דער באקקער- געהילפע דוד נוסס איזט צופאלליגערעווייזע צייגע דיעזער סצענע. ער ערצאהלט אין דער גאנצען שטאדט, דאס יונה פערפלוכט ווארדען איזט, אלזא אים „חרס“ (?) זייא. דערזעלבע ווירד נון איבעראלל גע- מיעדען, ער זוכט פערגעבענס ארבייט, אהנע זאלכע צו פינדען. ענדליך ווירד ער אין איינער קאלטען ווינטערנאכט פאן דעם פריעהאפּוואכטער אונד זיינער ענקעלין לאה אויפגעפונדען, אס גראבע זיינער פריהערען פרויא מלכה ליענענד. דיעזע נעהמען איהן פריינדליך אויף אונד געוואהרען איהם אין איהרער וואנהונג איין אזיל.

דאז איזט, אין קורצען ציגען, דער אייגענטליכע אינהאלט דיעזעם שוישפיעלעס. דאסעלבע איזט יעדאך רייך אן איינ- צעלענען עפיזאדען אונד בילדערן אויס דעם יידישען לעבען, דיא דארין איינגעפלאכטען זינד, צאוויילען זאנאר ניכט אס ריכ- טיגען פלאטצע. וויר ווערען עס אונז אנגעלעגען זיין לאסען, אים לויפע אונזערער אויספיהרונגען אללע איינצעלהייטען איינער בעשפרעכונג צו אונטערציעהען.

פאר אללעם עראכטען וויר עס פיר נאטהיג, צור אללגעמיין אויפצויבענדען פראגע שטעללונג צו נעהמען, אב דיא שוישפיעלע „מלכה שווארצענקאפף“ אונד „יונה פירולקעס“ פיר דאז יודענטהום

גינסטיג זיגד ארער ניכט ? יודענפריינדליכע אונד יודענפיינד- ליכע בלאטטער האבען דיעזע פראגע אין בעיהאענדעם זינען בעאנטווארטעט, אינדעם ערסטערע דיא פערפאססערין אין דען היסטעל ערהאבען, לעטצטערע הינעגען, איהרער געוואנהייט געמאכט, זיא אין דען קאטה צעררטען. אונזערער אנויכט נאך איזט ביידעם ניכט דער פאלל, גאבריעלא וואפאלסקא האט מיט דיעזען ביידען שטיקען וועדער פיר נאך געגען דיא יודען דע- מאנסטרייען וואללען; איינע זאלכע טענדענץ מוסס איהר גאנץ פערן געלעגען זיין, זאנסט מיססטען דיעזע איהרע גייסטעס- שאפונגען גאנץ אנדערס געארטעט זיין. זיא האט בלאס דאז לעבען אונד טרייבען דער ארטען יודען שילדערן וואללען, איהרע אנשוואונגען אונד איהרע לעבענסווייזע. מאן קאנן איהר דאז צייגניס ניכט פערזאנען, דאס זיא אן דיעזער אויפנאבע מיט אללעם אייפער אונד פאס בעסטען וויללען בעזעעלט גע- שריטטען איזט. דאס עס איהר ניכט אימער געלונגען איזט, דיא ריכטיגען פארבען צו וואהלען — דאז מאג צוואר איין פעהלער זיין, וועלכער אבער דעם אונגעניגענדען פערטרויטזיין מיט דעם יידישען לעבען צוצושרייבען איזט. דענן אום דיא פאלנישען יודען, שפעציעלל דיא ניעדריגערען קלאסעסען, ריכטיג שילדערן צו קאננען, מוסס מאן איינע געוויסע ציט אונטער איהנען אונד מיט איהנען לעבען.

בייא מלכה שווארצענקאפף וואורדע פיעל געטאדעלט, דאס דער וואהרענד דער גאנצען צייט זיך אלס בלאדיניג געבערדענדע יונה, מיט איינעממאלע, אלס דר. לאווע מיט זיינעם פאטער אום דען פרייז דעם „שיידעבריעפעס“ (גט) אונטערהאנדעלט, דיא ווארטע אויסשפריכט: „יונה מאג צוואר דומס זיין, זיין הערץ יעדאך פערקייפט ער ניכט“. עס וואורדע מיט רעכט געפראגט, וואהער דיעזע פלאטצליכע זעלענאומ- וואנדלונג ? דיא פערפאססערין גיבט אונז אין „יונה פירולקעס“ דיא אנטווארט דארויף: מלכה'ס איינפלוס, איהרע ווארטע אונד בעלעהרונגען האטטען דאז בעוויקט. זיא האבען אבער נאך מעהר בעוויקט. דער דוממע בלאדע יונה, דען וויר אין „מלכה שווארצענקאפף“ זעהען, ערשיינט אונז נון אין „יונה פירולקעס“ אלס איין אפאסטעל, דער איבער דאז טהון אונד לאסען זיינער בירדער דאז הארטעסטע אורטהייל פאללט אונד צוואר אין איינעם טאנע, וויא ער פאט אין צייטונגסארטיקעלן פארקאמט. יונה שפריכט היער איבער דאז טרייבען זיינער גלויבענסגענאסען, איבער איהרען האנדעל אונד וואנדעל, איבער דיא ערציעהונג איהרער קינדער, איבער דאז פארגעהען דער זאנענאנטען „גראסען“ אונד „פיהרער“ איזראעלס א.ז.וו. זיין אורטהייל אויס. עס איזט קוים גלויבליך, דאס דער גייסט מלכה'ס אדער איהרע הינטערלאסענען ביכער זאלך איין וואונדער צו- שטאנדע ברינגען זאללען. איהם אססיסטירט אייסערסט ווירק- זאם זיין עהעמאליגער „בעלפער“ אברומיל, דער איין „פער- בארגענער משכיל“ איזט, אין דרייא שפראכען געדיכטע שרייבט אונד טראקט אללדעם אלס „אונטערבעלפער“ ביא ר' אייזיק מלמד אנגעשטעלט איזט, דער איהם טאגליך דיא טהיר פאר דער נאזע צושלאגט. זאלכע בעלפער'ס זינד אין דער „יודענ- גאסע“ ניכט זעלטען אינד דיא פערפאססערין האט עס פער- שטאנדען, דיעזען טיפוס ריכטיג דארצושטעללען. אבער איין זאלכער יונה — דאז גיבט אין דער יודענגאסע ניכט. דאז איזט ניכט אויס דעם לעבען געגריפען. איינע אנאלאגיע היעצו איזט האכסטענס אין דער ביכעל צו פינדען, וואך דער פראפעט בלעם פאן זיינעם — רייטטהיער איינע שטראפערדיגט הארען מוססטע. דאריבער אבער זאנען דיא ווייזען דעם תלמוד'ס, דאס דיעזער עזעלמונד גלייך ביא ערשאפונג דער וועלט ער- שאפפען ווארדען איזט. איין זאלכער יונה מיססטע עכענפאללס אייגענס צו דיעזעם צוועקע ערשאפפען ווערדען. — גאבריעלא וואפאלסקא שיינט נון אויף איהרער „מלכה“ שטארק איינגע-

דאמיט זיך מיך ביט איהרען ליעבשאַפֿטען פֿלאַנע? ... יעדער ווייסט, צו וועלכעם צוועקע געהייראטע ווירד, בלאָס דיע- זעם דוממע ווייב שיינט אַנצונעהמען, זי האַטטע מיך מיט איהרען שאַנען אויגען אונד איהרער קלינגענדען שטימע בעצו- בערט אונד געפֿאָנגען גענאָממען! ... דאָ איזט נישט גוט, עס איזט איינע זעהר שליכטע לאַגע! ... אבער מיט גוטען וואָרטען קאָנן מאַן בייא דיעזעם ווייבע נישט ווירקען, זי שיינט שטייכע- ליען נישט צוגאָנגליך צו זיין; גוט אַלזאָ, איך מוסס פֿערוועקען מיט איהר אַפֿפֿען אונד אונפֿערבליכט צו שפּרעכען, וויא איך דענקע, זאָ עטוואָ, וויא מאַן עס נענט: מיט דער דיקקען ווייטע דעם קיילענשטאַקס — — — אַלליין, דאָ פֿאַנד זיך גלייכעם מיט גלייכעם, קוים בעגאָן ער אַפֿפֿען צו שפּרע- כען, דאָ האַלטע ער זיך אַפֿפֿענע אַנטוואָרטען, דאָ וויינע וואָרטע בייא ווייטעם איבערמאָפֿען. אַדעלע וואָר בערייטט מיט סאַל- מאַנדער געוואָהנט, ער אימפּאָנירטע איהר נישט מעהר, דען זי געלאַנגטע צור איבערצייגונג, דאָס איהם נור דאָ שטאַכט- לאַקען אונד דער באַרט פֿעהלען, אום איהרעם ערסטען מאַנע ר' קלמן שמעון גלייך צו זיין, דאָ ער איהם בלאָס מיט זיינעם דיקקען בויך אונד זיינען ברייטען שולטערן איבערלעגן זיין; זי נאָהט זיך אַלזאָ קיין בלאַטט פֿאַר דעם מונדע אונד רעדטע מיט איהם אויף איהרער ווייזע, אין דער שפּראַכע, אַדעל קלמן שמעון'ס פֿאַן אַנאָ דאָצומאַל. פֿערגעבענס שיימטע ער פֿאַר וואַס, פֿערגעבענס שלוג ער מיט זיינער פֿויסט אויף דען מיט זאָלכער העפּטיגקייט, דאָס דאָ וואָנדער ערציטערטען, פֿערגעבענס קריצטע ער מיט דען צאָהנען אונד שריע אין האַכ- סטעם צאָרן, דאָס וויר נור איינמאַל אויף ערדען לעבען — אויך פֿאַן דיעזעם זיינעם בעוואָהרטען גרונדאָטצע ליעסס זיך אַדעלע נישט ערווייכען, אום דאָ סוממען הערצו- געבען, דאָ ער פֿערלאַנגטע, אונד ווען זי איהם פֿאַן צייט צו צייט 100 אָדער 200 גולדען גאב, דאָן געשאַה עס אונטער דען העפּטיגסטען פֿאַרווירפֿען אונד בעשיפֿפֿונגען, דאָס איהם האַרען אונד זעהען פֿערגינגען. סאַלאַמאַנדער וואַססטע נון, דאָס ער עס מיט איינער פֿרויא צו טהון האַבע, דאָס מאַן אויך מיט גע- וואַלט נישט בעוועגען קאָנן. דער פֿריעדע וואָר נון אויס דעם הויזע געוויכען אונד אָן דעססען שטעללע טראַטען צאָנקערייען אונד העפּטיגע אויפֿטריטע. — וואָהרענד אַבער צווישען מאַנן אונד פֿרויא ערבייטערטער קאַמפֿף אונד שיינפֿריעדע, צאָנקערייען אונד שטייכעלייען, פֿינדשאַפֿט אונד פֿאַלשע ליעבע איינאָדער זיך אַבלאָזטען, שלוג אויך ריינע טרייע ליעבע אין דיעזעם הויזע איהר נעסט אויף, נאָמליך אין דען הערצען לויט אַ'ס אונד איהרעם שטייפֿברודערס אלישע.

לויטא שטאַנד אים זייערענהטען לעבענסיאַהרע. זי גאָלט צוואַר נישט אַלס שאַנהייט, דאָך וואָר זי אַנטוואָהן אונד דורך איהרע בעשיידענהייט אונד גוטערייגקייט אַנציעהענד. וואָהרע קאַס סאַלאַמאַנדער צו איינער זאָלכען טאַכטער, דאָס זאָוואָהל אין איינסערער ערשיינונג אַלס אויך אין באַראַקטער אונד אומגאַנג גאַנץ דער געגענזאַם פֿאַן איהם וואָר? — איהרע שוטטער וואָר איינע קלוגע, גוטערייגע פֿרויא, איינער אַנגעזעהע- נען יידישען פֿאַמיליע אויס באַרדן ענטשטאַממענד; נאָכדעם זי איהרען גאָסטען מיט צוויי טאַכטער אונד איינע זאָהן בע- שענקטע, דאָס גאַנץ איהרעם פֿאַטער אַהנליך וואָרען, באַראַכטע זי לויטא אַלס יינגסטעם אונד לעטצטעם קינד צור וועלט, גאַנץ איהר אַהנליך; זי ערצאָג דאָס מאַדעל אין איהרעם זינע אונד נאָך איהרעם גייסטע. לויטא וואָר נון איהרער שוטטער גלייך, איינע בליהענדע ראָזע צווישען דאָרנען אונד אַללערלייאַ אונקרויט, רוחיג אונד ערגעבען דאָס בירדען דעם לעבענס טראַ- גענד אונד זיך דען לוינען איהרער אַנדערסגעזינענען געשווי- קטער פֿיגענד.

בילדעט צו זיין, דאָס זי איהר דיעזעם קונסטשטיק צו- שרייבט. ווער איהר דאָ גלויבט, ווירד זעליג; וויר גלויבען דאָ נישט. מלכא זעלבסט ערשיינט אונז נישט זאָ פֿאַללעקאָממען, דאָס איהרעם איינפֿלוסס איין זאָלכעם ווערק צוצושרייבען וואָרע. (פֿאַרטעטצונג פֿאַלגט.)

נאך ציין.

ערצאָהלונג פֿאַן מ. ד. בראַנדשטאַטטער.

(2. פֿאַרטעטצונג.) (*)

III.

אַדעלע פֿיהלטע זיך רעכט גליקליך אים הויזע איהרעם גאָסטען, וועלכער איהר טאָגליך נייע בעווייזע זיינער ליעבע ליעפֿערטע, זי עהרטע אונד שאַטצטע אונד איהר אַללעס אַנ- פֿערטרויעט. אויך זי גייצטע מיט איהרען ליעבעסבעצייגונגען נישט, שענקטע איהרעם מאַנע דאָ פֿאַללעסטע פֿערטרויען, הערץ אונד זעלע — נור איינע קלייניגקייט האַטטע זי איהם פֿאַרענטהאַלטען, איינע קלייניגקייט, איבער וועלכע עס זיך גאר נישט פֿערלאָהנט צו שפּרעכען: נאָמליך איהר געלד, דאָס וואָלטע זי איהם נישט אַנפֿערטרויען. פֿערגעבענס פֿערוועקט ער זי צו בעוועגען, איהם נור פֿיר אייניגע טאָגע 40,000 גולדען צו באַרגען, ערמאַססיגטע דאָן זיין פֿערלאַנגען אויף 20,000, 10,000, 5000 גולדען — אַללעס וואָר פֿערגעבענס: אַדעלע וואָלטע קיינען קרייצער הערגעבען.

האַסט דאָ דען זאָ וועניג פֿערטרויען צו מיר, דאָס דאָ מיר קיינען קרייצער באַרגען וויללסט? פֿראַגטע סאַלאַמאַנדער לאַכענד, זיינע גאָסטען הערצליך קיססענד.

דאָס דעם נישט זאָ זיין, מיין טהייערער — זאָגטע אַדעלע, זיינע ליעבשאַפֿטען ערווירדערנד — דאָפֿאַן קאָנטעסט דאָ דאָך שאָן לאַנגסט איבערצייגען. איזט דיר מיינע ליעבע נישט מעהר ווערטה אַלס אַללעס געלד דער וועלט? ... אבער איך האַבע איינמאַל דען פֿעסטען ענטשלוסס געפֿאַסט, מיין גערד, וועלכעם אים באַנקהויזע צו B. ליעגט, נישט צו ריהרען, אונד בלייבע דאָבייא. דאָס זעלבסט האַסט מיר יאָ געזאָגט, דאָס דאָ מיין געלד נישט נאָטהיג האַסט, דאָ דאָ פֿיעל מעהר בעזיטצעסט אַלס איך.

סאַלאַמאַנדער פֿאַלטעטע דאָ שטירן אונד זיינע נאָזע פֿערלאַנגערטע זיך, אַלס אַדעלע אַלזאָ איהרער ליעבע אויס- דרוק גאב, אינדעם זי דאָ שליזען איהרער בערעזאָמקייט אַפֿפֿענטע אונד דאָ טאַשע פֿעסט פֿערשלאָסען היעלט. ער בעהעררשטע יעדאָך זיינען אונמוטה אונד זאָגטע, גוטע מיענע צום באָזען שפּיעל מאַכענד: יאָ, יאָ, מיינע טהייערע, דאָן געלד בלייבע אונבעריהרט; דיינע ליעבע געניגט מיר גאַנץ. איהר אַרטיג דאָ האַנד קיססענד ענטפֿערנטע ער זיך לאַכעלנד אונד מיט לערען האַנדען, אויף איינע גינסטיגערע צייט וואָרטענד. אבער אויך אין איינעם געאייגנטערען אונד גינסטיגערען מאָמענטע איבערצייגטע ער זיך, דאָס דיעזע קליינע פֿרויא, דאָ זיך אין בעצוג אויף ליעבע אייסערט ווייך אונד געפֿיג צייגטע, אין געלאַנגעלעגענהייטען איינע זעהר האַרטע נוסס איזט אונד דאָס עס זעלבסט זיינען גראָססען אונד שטאַרקען צאָהנען נישט לייכט פֿאַללען ווירדע, דיעזע נוסס צו קנאַקען. דאָס וואָר איהם נאָטירליך גאַנץ אונד גאר נישט אַנגענעהם אונד גאר אַפֿט דאָכטע ער בייא זיך: „וואָס דענקט זיך דיעזעם ווייב? גלויבטע זי עטוואָ, דאָס איך זי נור צו דעם צוועקע געהייראטעהעט האַבע, דאָמיט זי זיך מיט מיר וויא מיט איינער פופּע שפּיעלע,

(*) נייאיינטערטענדע אַבאָנגענטען ערהאַלטען אויף פֿערלאַנגען דאָ ערסטען פֿאַרטעטצונגען גראַטיס נאָכגעליעפֿערט.

KAROL JAHR Aptekarz w Krakowie

ul. Krakowska Nr. 13

poleca: 藥 藥 藥

Jahra Kakao żółdziowe,
najlepszy środek odżywczy przy ogólnych osłabieniach, dla ozdrowieńców, osób nerwowych i dzieci. Szczególnie zaleca się „Jahra“ Kakao żółdziowe osobom nerwowym, którym używanie kawy lub herbaty jest wzbronionem.
— Cena pudełka 35 ct. w. a. —

Jahra Antisept. „Baby Puder“
niezrównana zasyпка dla niemowląt i dzieci. Matki, dbające o zdrowie i czystość swych dzieci, powinny tylko „Jahra“ antiseptyczny „Baby Puder“ używać. Cena pudełka 35 ct. w. a.

Jahra Antiseptyczny „Proszek na poty“,
najpewniej skutkujący środek — używany przy poceniu się nóg, pod pachami itp.
Cena pudełka 35 ct. w. a.

Wyrób
i główny skład powyższych środków
u aptekarza KAROLA JAHRA
apteka pod „Złotym Orłem“ w Krakowie,

skąd też wszelkie zamówienia zamiejscowe odwrotną pocztą się wyśle.

NIEZBĘDNE W KAŻDEM GOSPODARSTWIE DOMOWYM!

Jahra „Persycyna“, najlepszy środek do niszczenia i wyteplania wszelkiego rodzaju owadów, jak pcheł, pluskiew, karakonów, moli, much, stonogów itp.

Cena pudełka 15 i 30 ct. w. a.
Proszę przy zakupie JAHRA „Persycyny“ nważać na markę ochronną „PERS NA KONIU“.

Jahra „Czekoladki Chininowe“
po 0.10 Chinin. muriat. — Cena pudełka 60 ct. w. a.

Jahra „Czekoladki Chininowe“
po 0.20 Chinin. muriat. Pudełko 80 ct.
Czekoladki te dla przyjemnego i łagodnego smaku lekarze chętnie zamiast czystej chininy zalecają.

A. KLEINBERG

KRAKAU, HOTEL „ROSE“

empfiehlt

Photographische

APPARATE

und sämtliche Utensilien

zu Fabrikspreisen.

Ecke Floryańska

und St. Thomasgasse.

ELEGANT EINGERICHTETE ZIMMER

HOTEL DE LONDRES

KRAKAU.

GUTE SPEISEN UND GETRÄNKE

NEURENOVIRTER SAAL

für Hochzeiten, Unterhaltungen etc.

SALOMON WASSERLAUF

Hotelier und Restaurateur.

BILLIGSTE PREISE.

Saul Rafael Landau

Wolf Pamm's Schwiegersohn

in KRAKAU, Stradom Nr. 13.

GROSSES LAGER

von echten Schweizer Taschen-Uhren,

Goldketten, Gold-, Silber- und Juwelen-Waaren

zu Fabrikspreisen.

Gegründet 1850

Die Alpacca- u. Chinasilberwaaren-Fabrik sowie Bronze-Kunstgiesserei von

Loria, Kowalkowscy & Dędrzeński in Podgórze

erzeugt israel. Cultusgegenstände wie

Schellenstöcke, (עץ חיים), Thoraschilder (טס), Kronen, Chanukalampen, Gewürztürmchen für Psomim, Becher, Esrogbüchsen, Schiebleuch'or (Havdolokerzenhalter), Ewiglichtlampen (נר תמיד), Deuter (יד), Kauhanimbecken, Omed-Verzierungen, Sedergarnituren wie auch Girandoles, Wandleuchter für Gas, Kerzen und elektrische Beleuchtung in Silber, Neusilber und Bronze.

Die Firma übernimmt alle in ihr Fach einschlagende Arbeiten für ganze Tempelrichtungen und stehen auf Wunsch Specialentwürfe zu Diensten.

Grosse Auswahl eigener Erzeugnisse in Gebrauchs- und Luxusgegenständen für Gelegenheits- und Ehrengeschenken wie Essbestecke, Essig- und Oel-Service, Butterdosen, Sardinendosen, Trinkbecher, Eierservice, Zuckerdosen, Salzfaßel, Fruchtkörbe, Tafelaufsätze, Kaffee- und Theeservice, Präsentirtassen, Leuchter, Candelaber etc. in diversen Ausführungen und dauerhaftester Versilberung.

Die Auszeichnungen, welche auf der letzten Ausstellung in Lemberg den Erzeugnissen dieser Firma zu Theil wurden, sind der Beweis der Güte, der Qualität und Schönheit der Ausführung, der aus dieser Fabrik hervorgehenden Waaren.

Illustrirte Cataloge auf Wunsch gratis und franco.

Fabriks-Niederlage { Podgórze, Kalwarienstr. 21
Krakau, Grodgasse 11.

אינע ציערדע פיר יעדעס יידישע הויז!

נור 2 קראנען אדער פראנקס 2.25 !

1 בילד פראוידאום דעס צווייטען ציאניסטען-קאנגרעססעס אין באזעל	1 גראסע 55 צמט. האך
1 בילד קאפיטען דרייפוס	1 39 צמט. ברייט
1 בילד באראנין קלארא הירש	
1 בילד קלאגעמויער סאן יערוואלעס (כחל מערבי)	

זעמטליכע 4 בילדער נור 2 קראנען אדער פראנקס 2.25 !

פערזאנלעכע געגען איינענדונג דעם בעטראגעס, אויך אין ברעפמארקען, אדער געגען נאכאנאמע. סאן דער האהען ק. ק. שטאטטהאלטערריי קאנצעסאנירטער בילדערפערלאג

ISIDOR KNOFF

Wien 11/3, Brigittenauerlande 10.

Für Bücherfreunde!

I. WIDMANN'S BUCHHANDLUNG CZERNOWITZ

empfiehlt ihr reichhaltiges Lager neuer und antiquarischer Werke, Wörterbücher in verschiedenen Sprachen, Meyer und Brockhaus Conversations-Lexicon a 17 Bde. ganz neu, neueste Aufl., Schulbücher für Gymnasien, Real- und Handelsschulen, sämtliche Bücher sind tadellos und werden zu billigsten Preisen geliefert. Auswärtige Bestellungen von 5 fl. aufwärts werden franco versendet.

Bücherkrach!

Unterzeichnete Buchhandlung versendet eine **compl. Hausbibliothek**, die in keinem Hause fehlen sollte, bestehend aus **40 Werke** im Ladenpreise von fl. 22.— für **blos fl. 3.75.**

Sämtliche Bücher sind komplett, neu und in jeder Hinsicht tadellos.

5 Bd. Zola's weltberühmte Romane. — Darunter: Nana, Um eine Liebesnacht, In provenzalischer Glut.	1 Die fürstl. Nachtwandlerin od. zwischen Himmel u. Erde.
1 Neuester Briefsteller sammt Wörterbuch. Handbuch f. d. Geschäfts-, Privat- u. Comptoir-Gebrauch.	1 Der Bergwerkssträfling od. zwei Jahre in den Silberminen Sibiriens. Naturgetreu geschildert v. J. Dimidow.
1 Der gute Ton od. Bildung macht fein.	1 Guy de Maupassant, Compl. Rom.
1 Rosegger s. Lebens- und Charakter-Skizze.	1 Schenke Theorie.
1 Saphir. „O diese Weiber!“ Illustr.	1 Itzig Veitels Reiseabenteuer. Erzählung v. E. v. Nord.
1 Dreyfuss u. Zola. Die weltgeschichtliche moderne Prozessreihe Frankreichs in objectiver Darstellung v. Major Ernesti.	1 Erzähl. aus Casanova's Memoiren.
1 Paul de Kock. Compl. Rom.	1 Sacher Masoch. Compl. Rom.
1 Knigge.	1 Petöf. Lebensgeschichte einer Gefallenen. Hochinteressant!
1 Der Declamator. Auswahl der erprobtesten u. gediegensten Vorträge.	1 Majssim u. Schnokos. Schnurren u. Anekdoten. 108 S. Illustr.
1 Buch der schönsten Stammbuchverse.	1 Blick in die enthüllte Zukunft
1 Alex. Dumas Sohn. Der Fall Clemenceau. Denkschrift des Angeklagten Soeben ersch.	1 Leo Tolstoi. Compl. Rom.
2 Bd. Baronin Létang. „Alme“. Roman. 328 S. stark.	1 Fischer. Buch der Novellen und Erzählungen. Illustr.
1 Lonkei-Wallasz. Das vergnügte Budapest. Führer durch die nichtl. Residenz in Wort u. Bild. 241 S. stark.	1 Alex. Dumas Sohn. Compl. Roman.
1 Grosses ägyptisches Traumbuch. 144 S. stark. Illustr.	1 Klaus. Schatten im Glück. Original-Roman. Illustr.
1 Prof. Falb. „Wann geht die Welt unter?“ Humor. polit. Prophetenungen. Illustr.	1 Grosser Bilder-Kalender f. d. Gemeinjahr 1899.
	1 Kattner. In den Tod gejagt. Erzähl.
	1 Bilz. Unsere Gesundheit u. das neue Heilverfahren. Illustr.
	1 Herzog. Die Ehe der Tragödie. Rom. a. d. Ung. Illustr.
	1 Der „Schelm“. Heitere Blätter.
	1 Dr. L. Petri. Der Vielwiser. Neuestes Auskunftslexikon u. Fremdwörterb.

Da der Vorrath nur kurze Zeit reichen dürfte, versäume niemand, diese wortvolle Bibliothek sich baldmöglichst anzuschaffen. Versandt innerhalb Österreich-Ungarn und Deutschland nur gegen Voreinsendung des Betrages von fl. 3.75. — Ausland geg. Voreinsendung. — Zu beziehen einzig und allein durch die

Verlags- u. Exportbuchhandlung Weingarten Mór, Budapest

Kerepesi-ut. 57.

דיא ערסטע קראקויער

דאמפף-זעלכווארען

& סאלאמי-פאבריק

דעם

A. S. SPIRA in KRAKAU

Krakauergasse 6

עמפפעהלט פאר ציגליכס טע זעלכווארען וויא ברוסט, שינקען, צונגען, סאלאמי קראקויער פאלנישע וואורשט, קרענווירשטעל, סערפילאט, פראנקפורטער א. ז. וו.

צו דען אללערמעסטיגסטען פרייזען פרייזקוראנטע אונד הכשרים מבר"צ דק"ק קראקא יע"א ומהרב הה"ג דק"ק פאדגורזע יע"א אויף פערלאנגען גראמט אונד פראנקא.

אויפטראגע פאן דער פראווינץ ווערדען זאפארט בעסטענס ערלעדיגט. צוגלייך עמפפעהלט דיא ערסטע גאליצישע

מעטהברויעריא

דעם

A. S. SPIRA in Podgórze b. Krakau

פיינסטען געלאגערטען מעטה אין אללען סארטען צו זעהר בילליגען פרייזען. אויפטראגע ביו 4 ליטר ווערדען אין בלעכפלאשען פר. פאסט אויסגעפיהרט. פרייזקוראנטע גראמט אונד פראנקא.

ציטהערשפיעלער

ערהאלטען 2 ציטהערשטיקע גראמט אונד קאטאלאג בייא

J. NEUKIRCHNER, Gorkau (Böhmen).

Für den Handelsstand unentbehrlich!

Stenographie

(System Lehmann).

Das beste und am leichtesten erlernbare Stenographie-System. Höchste Leistungsfähigkeit. Unübertroffene Kürze. Gründliche Ausbildung zum tüchtigen Stenographen. In 12—15 Lektionen von Jedermann vollständig erlernbar.

Für Auswärtige „Brieflicher Unterricht“.

Probefriefe für 1 Krone franco.

Stenographisches Unterrichts-Bureau

A. Weissmann

Podgórze-Krakau, Josefinergasse 24.

Ueberzeugen Sie sich!

Wichtig für Jedermann!

Erfolg garantiert!

Von der hohen Staffhaltereie concessionirtes

AUSKUNFTSHAUS Brüder Eibenschütz

KRAKAU, Ringplatz 5

erteilt discret und **zuverlässig** Auskünfte jeder Art, beschafft Adressen für den Bezug und Absatz von Waren, weist tüchtige Vertreter nach und dient seinen Abonnenten überhaupt da, wo es auf Grund seiner weitreichenden Verbindungen, durch Ermittlungen aller Art in loyaler Weise sich nützlich machen kann.

➡ Prospekte auf Verlangen franco. ➡

Max Nordau:

Die conventionellen Lügen der Kulturmenschheit. 16. Auflage 4 M., geb 5 M. Paradoxe. 6. Auflage 4 M., geb. 5 M. — Die Krankheit des Jahrhunderts. 2 Bde. 10 M., geb. 12 M. 80 Pf. — Paris unter der 3. Republik. 4. Aufl. 6 M., geb. 7 M. 50 Pf. — Vom Kreml zur Alhambra. Kulturstudien, 2 Bde. 3. Aufl. 12 M., geb. 15 M. — Max Nordau's Porträt in Kupferstich 2 M., für Käufer von mindestens 2 Schriften gratis. Ausf. Prosp. gratis u. franco. Verleger B. Elischer Nachf. Leipzig.

fl. 35. —

fl. 35. — aufwärts.

Fünfjährige reelle Garantie!

DIE BESTEN
Ringschiffchen-, Singer-,
Vibrating-Shuttle-
und alle anderen
SORTEN

NAHMASCHINEN
sowie
sämmliche
Bestandtheile
offerirt die
Original-Nähmaschinen-Fabriks-Niederlage
MICHAL KAMMHOLZ
Krakau, Florianergasse 34.

Reparaturen werden billigst berechnet.

ולא תהא כהנת כפונדקית ?

ביינע רעסטוראציען ליעגט אים שענסטען פונקטע דער קו פמאנישען בעיוועגונג, דיא שפיוועזימטער האבען אללע פראנטענסטער אונד זינד פראנטעאלל איינגעריכטעט, דאס עסבעשטעק אונד טישציג גאנץ קאמפארט נאך דעם יעטצ-טייגן צייטגייסטע, ווא איםמער ווערדען נור פרישע שמאק-האפטע שפיווען צובערייטעט, עבענאז זינד אללערליי ביערע, פארטער אונד פערשיעדענע וויינע צו בעקאטמען, אונד ווירד פיר דיא רעעלסטע בעדיענונג געזארגט. דאס דאז כשרות אים שמערענסטען זיננע דעם ווארטעם, וויא פיר טיך זעלבסט בעאכאכטעט ווירד, זאלל דאך קיין זאלכער פעהלער זיין, אום אללע אבערוועהנטען מעלות צו איבערוועגען. וועגן וויר אויך דיא קעללנערשולע ניכט בעזוכט האבען, זאלל דאך איינעם ערלען אונד פיינען פובליקום, וויא עס קראקויא מיט דער אימגעבונג האט, דיא פראגע, וועגניגסטענס אויפאללען:

ולא תהא כהנת כפונדקית ?

איהרע שאטצבארע בעזוכע ערווארטער, צייכנע האכאכטונגספאלל

מאיר הכהן ראפאפארט

רעסטוראטער, קראקויא.

איינגאנג קראקויערגאססע נ' 1 אונד דיעמעלסגאססע נ' 87.

כסף צרוף

במסחרי מסחר הכסף והחוב וכל כלי פו

אשר יסדתי לי בעה"ז זה שנים אחדות פה קראקא, נמצאים למכירה כל מיני כלי זהב וכסף אין מחסור דבר; מנורות פשוטות ובעלות קנים, כפות סכינים ומולגות, צוקר דאזע, כוסות וגביעים מעשה טולסק, כתרי תורה, מנורות להנחה, וכוזה ביהוד נומי און ברילאנט ודיאמאנט צמידים ואצערות רפודות, מורה ישעות ושרשרות זהב, ובכלל כל כלי כסף וזהב, כלם מוכנים ועומדים במסחרי הנודע לשם ולתהלה לבאי ישערו, וכל יודעי שם כבוד וקני הגביר ר' ליפא האראוויטין כסטאניסלאוו נ"י, וזכר כבוד אבי המנוח הגביר המהולל בתשבות מ"ה משה שמחה ז"ל כהנא, יושר לבס ואמונת רוחם בדברי המסחר למעלה מכל תהלה, הוא ידע כי מכאן ואילך אמונת המסחר חזרת על אכסניא שלה ויוכל כל איש להיות בשחו כי פעולתו אמונה והנהגתי אמת, ובכן דרשוני לשכני ומצאתם ברכה.

שמואל זיינוויל כהנא

נייזילבער לא יראה ולא ימצא בכל גבולי.

פרייזקראנטען לא אדפיס.

SAMUEL KAHAN, KRAKAU, Stradom 6.

In dem Verlage von **M. Breitenstein**, Wien IX., Währingerstrasse 5 sind erschienen und daselbst sowie durch jede andere Buchhandlung zu beziehen:

Herzl Theodor. Der Judenstaat, 4. Auflage, 60 kr.

Güdemann Dr. M., Oberrabbiner. Nationaljudenthum, 2. Auflage, 60 kr.

Friedländer M. Das Judenthum in der vorchristlichen griechischen Zeit, 75 kr.

Goldschmied, Rabbiner Dr. L., Modernes Judenthum, 60 kr.

Weissberg M. Die neuhebräische Aufklärungsliteratur in Galizien, 1 fl.

Kiesler Dr. Heinrich. Judenthum und moderner Zionismus, 30 kr.

Templer Bernhard. Die Unsterblichkeitslehre bei den jüdischen Philosophen des Mittelalters, 1 fl 50 kr.

Acten und Gutachten über den Talmud im Processe Rohling-Bloch, 3 fl.

S. SCHMIDT KRAKAU ♦ ♦ ♦
Sławkowska 31.

NIEDERLAGE VON SÄMMTLICHEN
GASGLÜHLICHT-ARTIKELN
WIE GAS-, SPIRITUS- UND NAPHTA-LAMPEN.
NÄHMASCHINEN, FAHRRÄDER,
KINDER-TRICYKLES
UND BESTANDTHEILE FÜR NÄHMASCHINEN =
UND BICYKLES ETC.

רוסישע טהע-האנדלונג

דעם

R. HEILPERN in KRAKAU,

Grodgasse 59

עמפֿהילט דעם נעוהרשטען פובליקום דעם
סען טהע, וועלכער אין אַסטעררייך-אונג-
נארן זייט דעם יאָהרע 1892 דען רוף
דעם אללערבעסטען אונד בילליגסטען
אונטער אללען טהעעסאַרטען זיך ערוואַרבען
האט, צו פֿאַלגענדען פּרייזען:

7	6	4	2	1	נר.
1,20	1,60	2,00	2,40	3,00	א רובעל
1,20	1,60	2,00	2,40	3,00	פֿיר פֿל.
1/1	1/2	1/4	1/8	1/16	פֿיר 1 רוסס. פֿונד אין
פֿאַינדלעך פֿאַקעטע נעפֿאַקט.					

פֿערנער כינעזישען טהעע רוסשישער גאטטונגען אין
אַריגנאַלקיסטען אונד קליינערע קוואַנטאַטעטען פֿריווירדיג.
וועדערפֿערקייפֿער ערהאַלטען ראַבאַט. אויסוואַרטיגע
אויפֿטראַגע איבער 2 קילאָ גענען קאַססאַ פֿראַנקאַ
(אַהנע ראַבאַט).

צום שוטצע גענען נאַכאַהאַנג ווירד ערוואַנט, אויף אַבער-
שטענדער געריכטליכער שוטצמאַרקע דער „סירענע“ וואַמיט
יעדעס פֿאַקען פֿערוועהן איז, נעוואַ צו אַכטען.

Redegewandte HERREN,

die Acquisitionstalent im Versicherungswesen

besitzen, ledig, mosaisch, cautionsfähig, werden behufs Uebernahme einer bestehenden, **General-Agentur** in einem grösseren Orte Galiziens gut eingeführt mit gutem Einkommen gesucht. — Offerte unter Chiffre

A. B. Krakau, poste restante.

D. Ohrenstein & M. Zeltner
Krakau, Stradom 10.

REICHHALTIGES LAGER

sämmtlicher Sorten **Leinwände, Baumwollwaaren,**
Tischzeuge, Bett- u. Tischdecken, Vorhänge, schwarze
Seidenstoffe, Atlasse, Seiden, Samtte
und aller anderen Artikel

➔ für Heiraths-Ausstattungen ➔

Verkauf: En gros u. en detail
zu fixen Fabrikspreisen.

Das Erste Herren-Kleider-Geschäft

CH. FELDMANN

Krakau, Allerheiligenplatz

empfiehlt sich einem geehrten Publicum.

JÓZEF FEIL

ZEGARMISTRZ

Kraków, Grodzka 60

poleca

bogato zaopatrzony skład

ZEGARÓW i ZEGARKÓW

różnego rodzaju
jakoteż

wyrobów jubilerskich

po najtańszych cenach.

Przyjmuje wszelkie reperacje pod
sumienną gwarancją.

אויף פערלאנגען זענרע הילזען צור פראכע גראטים אונד פראנקא.

דיא אינדוסטריע-אנשטאלט פֿיר פאפיער אונד ציגארעטטען-הילזען

„נאריס“

דעם מאגיסטערס דער פארמאציע אונד כעמיקערס

Wł. Bełdowski, Krakau

עמפֿיעהלט צור ערלייכטערונג דער אויסוואהל פֿאלגענדע ארטען פֿאן הילזען:

פֿיר שפעציי- אלימאטען- טאכאק	„Maïs de Paris“	מאיוז-הילזען	צו לייכטעם	ווייסע הילזען „נאריס“
	„Maïs Wallis“	"	אונד שפע-	" " "
	„El Maur“	עגפֿטישע הילזען	ציאליטא-	מאיוז-הילזען „Maïs Numa“
	„Offle. Club“	"	טען-טאכאק	„Maïs Albert“

פֿאן דעם בעשטערעכען בעזעעלט, מיט דעם פֿארטשרייטען אונד ענטוויקקלונג דער אינדוסטריע שריטט צו האלטען. אום אללעז ווינשען דער פֿ. מ. רויכער ענטשפֿערעכען צו קעננען, האבע איך פֿערפֿאלקאממעטע נאריס-הילזען איינגעפֿיהרט, דיא זיך דאמיט אויסצייכנען. דאס איינע אנגעצינדעטע ציגארעטטע ניכט שנעללל אויסלעשט, זויגט קיין פֿעטט אן אונד אינפֿאלגעדעססען קאנן מאן דיא גאנצע ציגארעטטע רעכט שמאקהאפט אויסרויכען.

צוגלייך מאכע אויך אויף דיא מאיוז-הילזען אויפֿמערקזאם, וועלכע זיך דורך קיהלעס אונד מילדעס רויך אויסצייכנען אונד דען געשמאק דעם טאכאקס ניכט אים גערינגסטען בענאכטהייליגען.

צו בעקאממען אין אללען האנדלונגען אונד טראפֿיקען.

אין לעמבערג אויסשלועססליכעם לאגער:

אין דער טאכאק- אונד ציגארעטטען- שפעציאליטעטען- האנדלונג-
כארל דורוויג-שטראססע.

מיט האכאכטונג

וו. בעלדאווסקי

מאגיסטער דער פארמאציע אונד כעמיקער.

דען פ. ט. קויפֿלייטען אונד קאנדיטאָרען עמפֿעהלע פאפיערזאקקע אונד שאכטעל פֿיר צוקקער

צו זעהר בילליגען פֿרייזען.

דער אכטע

פֿראנק-קאפּע

איזט פֿערלאַסליך

בשר

אבער אכטען זיע דארויף

דאס זיע נור „אכטען“ קויפּען!!

דער אכטע איזט צו ערקעננען אן

דיעזען שוטצמארקען:

אונד

דיעזער אונטערשריפט

שטעמלעך

שטעמלעך

שטעמלעך

Heinrich Franck Söhne
Linz. Ludwigsburg.

גאראנטירט, פֿערלאַסליך בשר

אויס דען פֿאבריקען

ליניץ א/ה, פֿארדוביטצ, קאמאטוי, קאשוי, אנראם, אונטער אויפזיכט
דעם עהרוויירדיגען הערן אָבער-אבבינער סימאן שרייבער אויס ערלוי,
שוועגערזאָהן דעם זעליגען הערן אָבער-אבבינער סאלאמאן שפיטצער אויס וויען.

אייגענהאָנדיגע אונטערשריפט:

ב' סיוון תרמ"ה זיכ"ל
Rabbiner Simon Schreiber

ערלוי

